Nr. 3. **Jüdische Volksstimme.** I. Jahrgang.

יידישע פאָלקסשטיממע

ארגאַן פיר דיא אינטערעססען דעם יידישען פאָלקעס.

ערשיינט אַם .5, .15 אונד .25 יעדעם מאָנאַטס.

אננאָנסען
ווערדען מיט 50 העללער
פער צווייםאל געשפאל-
טענע פעטיטציילע בע-
רעכנעט.

ביילאַגען נאך איבער-
איינקאממען.

בריעפע אונד געלדזענ-
דונגען זינד צו ריכטען
אן דיא
Redaction der
Jüdischen Volksstimme
Krakau, Grodgasse 62.

פראָנומעראַציאָן.

אים אינלאַנדע:
גאנציאהריג —.8 קראָנען
1/2 יאהריג —.4 "
1/4 יאהריג 2.50 "
אים אויסלאנדע:
גאנציאָהריג —.10 פראנק
1/2 יאָהריג —.5 "
1/4 יאהריג — .3 "
פעראיינע, קולטוסגעמיינ-
דען אונד קארפאראציאנען
אום 1/3 בילליגער.

מאָטטאָ: פאָלקסשטיממע איזט גאָטטעסשטיממע!

Krakau, 25. Januar 1899. | הערויסגעבער אונד רעדאקטער: י. קרעפּפעל. | קראַקויא, י״ד שבט תרנ״ט.

אן דיא געעהרטען לעזער!

דיעזע נוממער איזט דיא לעטצטע, וועלכע גראַטים פערזענדעט וויִרד. דיא פיערטע נוממער, וועלכע אַם 5. פעברואַר ערשיינט, וויִרד נור דעניעניגען צוגעזענדעט ווערדען, וועלכע דען פראַנומעראַציאָנסבעטראג איינזענדען ווערדען.

דיא ערסטע נוממער דער מאָנאַטסשריפט „יערוזאַלעם" ערשיינט אַם .1 פעברואַר אונד ווירד דען אַבאָננענטען דער „יידישען פאָלקסשטיממע" גראַטיס צוגעשיקקט ווערדען.

דער הייטיגען נוממער ליעגען אַבאָננעמענטס-ערקלאָ-רונגען אונד בעשטעללשיינע פיר אונזער בלאַטט בייא, דערען מאַן זיך געפאַלליגסט בעדיענען מאָגע.

דיא רעדאַקציאָן אונד אַדמיניסטראַציאָן.

זעלבסטקריטיק.

כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו.

I.

עס גיבט ניכטס שוויעריגערעס אַלס זעלבסט-קריטיק. דער מענש שטעהט זיך זעלבער צו נאַה, אום זיינע פעהלער בעמערקען צו קאָננען, ער איזט צו עגאָ-איסטיש, אום זיא איינצוגעשטעהען. אונד דאָך איזט ניכטס נאָטהווענדיגער, ניכטס היילברינגענדער, ניכטס זעגענסרייכער אלס עבען זעלבסטקריטיק. זיין אייגענער ריכטער צו זיין, זיינע פעהלער זעלבסט איינצוגעשטעהען, וויא שווער דאַז איזט, וועלכע איבערווינדונג דאַז קאָסטעט, וועלכע פערזאָנליכען אָפּפער דאַז ערפאָרדערט — אַבער וויא גוט אונד ניטצליך דאַז איזט, וויא וואָהל דאַז טהוט, וויא אַנ-גענעהם דאַז בעריהרט! נאַדעלשטיכע פאָן פרעמדער האנד זינד שמערצליכער אַלס מעססערשטיכע פאָן אייגענער. אונטערציעהט מאַן זיינע אייגענען האַנדלונגען איינער שטרענגען, אָביעקטיווען קריטיק, דאַ פינדעט מאַן אַללצו-אָפט פעראַנלאַססונג, מאַנכען פעהלער צו פערבעססערן, מאַנכען פעהלטריטט רעכטצייטיג איינצוזעהען אונד צו פערמיידען. מאַן מוסס עס זיך דאַנן ניכט מעהר געפאַללען לאססען, פאָן נעגנערישער זייטע אין ברוטאַלער וויֵזע דאַ-רויף אויפמערקזאַם געמאַכט צו ווערדען, וואַס יעדענפאַללס פיעל אונאַנגענעהמער איזט.

דאַז גילט ניכט בלאָס פאָן איינצעלנען פערזאָנען; דאַז גילט אויך פאָן פאַרטייען, בעוועגונגען, יאַ פאָן גאַנצען פאָלקערן. אויך איינע פאַרטייא זאָלל שטעטס איהר איי-גענער שטרענגער ריכטער זיין, אום פעהלטריטטע פערהי-טען צו קאָננען. אויך איין פאָלק זאָלל זיינע אייגענען אַנשויאונגען אונד האַנדלונגען שטעטס איינער קריטיק אונטערציעהען, אום מאַנכען פעהלער צו פערמיידען אונד מאַנכעס מאַנגעלהאַפטע רעכטצייטיג אויסצובעססערן.

ווענן דאַז פאָן אַללען פאָלקערן גילט, זאָ גילט עס אינס-בעזאָנדערס פאָן דעם יידישען פאָלקע, וועלכעס רינגס אום זיך פאָן זאָ פיעלען פיינדען אומגעבען איזט, דיא איממער איין וואַהרעס זיעגעסגעשרייא ערהעבען, ווענן זיא בייא דען יודען אירגענדוועלכען פעהלער ענטדעקקען, ווענן זיא דיעזעם איהנען פערהאַססטען פאָלקע עטוואַס פאָרצו-ווערפען האַבען. וויר זינד שאָן צוואַר מיט דען פערליימ-דונגען אונד פעראיינגלימפפונגען געוואָהנט, דיעזע שעניערען אונז זאָפיעל, וויא דען מאָנד דאַז בעללען געוויססער הויז-טהיערע. אַבער נור אינזאָפערן, אַלס דיעזע פאָרווירפע בלאָס דער באָזהאַפט אונזערער פיינדע איהרע ענטשטע-הונג פערדאַנקען. בערוהען זיא אַבער אויף וואַהרהייט, האבען וויר ווירקליך דיא מיססעטהאַטען בעגאַנגען, דיא מאַן אונז פאָרווירפט — דאַז שמערצט טיעף, דאַז פער-אורזאַכט אונזאָגליכעס לייד אונד טיעפעס וועה. בעשאָמט שטעהען וויר דאַ, צור ערדע בליקקענד, וואָהרענד איבער אונזערען הייפטערן זיך איינע זאַלצינע פלוטה פאָן בע-שימפפונגען אונד פערהאָהנונגען ערגיעססט... דאַז מוסס אונד זאָלל פערמיעדען ווערדען. „ובערת הרע מקרבך" שרייבט אונז דיא הייליגע שריפט פאָר. פיר דאַז פערגע-הען איינעס אָדער אייניגער יודען ווירד דאַז געזאַממט-יודענטהום פעראַנטוואָרטליך געמאַכט — פפליכט דעם גאַנצען פאָלקעס איזט עס דאַהער דאַרויף צו אַכטען, דאַס זאלכע פערגעהען ניכט פאָרקאָממען, אום איינען „חלול-השם" צו פערמיידען; אַבגעזעהען דאַפאָן, דאַס דעם פאָלקע

עלבסט אין דיעזעם פאַללע פיעלע קראַנקונגען ערשפאַרט
בלייבען ווירדען.

דיא גאַליצישען יודען ווערדען וואָהל אַם מייסטען
פאָן אַללען אַנדערען יודען בעשימפפט אונד פעראונגלימפפט,
בעשאָמענדערווייזע ניכט בלאָס פאָן איהרען ניכטיידי-
שען פיינדען — אויך דער דייטשע, דער אונגאַרישע יודע
בליקקט אויף זיינע ברידער אויס גאַליציען מיט גערינג-
שאָטצונג, ווענן ניכט גאַר מיט פעראַכטונג. וויר וויססען עס
וואָהל, דאַס עבייא גאַר מאַנכעס פאָראורטהייל איס
שפיעלע זייא, דיא גאַליצישען יודען זינד ניכט פיעל אָרגער
אַלס איהרע גלויבענסגענאָססען אין דען אַנדערען לאָנדערן,
אונד ווענן זיא אויף מאַנכער שטופע ניעדריגער שטעהען,
זאָ איזט דיעס נור דער אונגונסט דער פערהאָלטניססע צו-
צושרייבען. אַבער דער וואַהרהייט געמאָסס מוסס מאַן
געשטעהען, דאַס דיא גאַליצישען יודען גאַר מאַנכע פעה-
לער בעגעהען, דיא *פערמיעדען ווערדען זאללען*
אונד מיססען.

וויזען וויר צונאָכסט אויף דען *וואוכער* הין. אַללער-
דינגס וואָללען וויר דאַריבער ניכט פיעל וואָרטע פערליערען,
דיעזעס טהעמאַ איזט בעריטס אַללצואָפט ערשאָפפענד בע-
שפראָכען אונד בעלייכטעט וואָרדען. מאַן ברויכט נור אויף
דער טהאַטזאַכע הינצואווייזען, דאַס וואָהרענד אין גאַליציען
דיא יודען 12% דער געזאַממטבעפאָלקערונג בילדען, זיא
בייא דען פעראורטהיילונגען וועגען וואוכער—איינער יינגסט
ערשיענענען סטאַטיסטיק צופאָלגע — איינען פיעל האָ-
העראן פערצענטזאַטץ אַבגעבען. יאַ, וויר ערוואָהנען עס
היער אויסדריקקליך, בייס קרייזגעריכטע *רזעשאָוו* בע-
ציפפערט זיך דיא צאַהל דער אין דען לעטצטען 10 יאַה-
רען וועגען וואוכער פעראורטהיילטען יודען 85%
(זאַגע אונד שרייבע: *פינפאונדאַכטציג פער-
צענט*), וואָהרענד פאָן ניכטיודען בלאָס 15% פערצענט
פעראורטהיילט וואורדען. ציפפערן פיהרען בעקאַננטליך
איינע גאַר בערעדטע שפראַכע, אונד דיא שפראַכע דיעזער
ציפפערן געללט אונז אין דען אָהרען וויא דאַז געלייטע
פאָן שטורמגלאָקקען. וויר וואָהנען בעריטס דען וויטהענ-
דען פיינד אויף אונז לאָזשטירמען צו זעהען, אום אַן דיא
געזאַממטע יודענשאַפט וועגען דעם רוכלאָזען פאָרגעהען
דיעזער לייטע ראַכע צו נעהמען.

אים מאָנאַט יוני דיעזעס יאַהרעס זאָלל אין *לאָנדאָן*
איין קאָנגרעסס געגען דען *מאָדכענהאַנדעל*
שטאַטטפינדען. וועלכע וואַהרהייטען ווערדען וויר דאַ צו
האָרען בעקאָממען ?—וויא וויר ערפאַהרען האַבען, פלאַנען
אויך דיא *„בני-ברית"-לאָשען* אין דייטשלאַנד איינע
אַקציאָן געגען דען מאָדכענהאַנדעל, דער אַנגעבליך צומייסט
פאָן גאַליצישען יודען אונד מיט גאַליצישען מאָדכען
בעטריעבען ווירד. איין העררן אויס פראַנקפורט אַם מאַין,
דער אונז פאָריגע וואָכע בעזוכט האַט, פראַגטע אונז אים
פערטרויען, אָב עס וואַהר איזט, דאַס אין גאַליציען דיא
יידישען מיטטער זעלבסט איהרע קינדער דער שאַנדע
צופיהרען. זאָ זייא נאָמליך אין דייטשלאַנד דיא אַנזיכט
פערברייטעט. וויר וויססען צוואַר, דאַ היער פיעל, גאַר צו
פיעל איבערטריעבען ווירד ; געשטעהען אַבער מוסס מאַן,
דאַס דאָך עטוואַס וואַהרעס דאַראַן איזט...

עס איזט איינע טהאַטזאַכע, דאַס דיא יודען גאַלי-
ציענס נור אויף דען האַנדעל אַנגעוויעזען זינד, דאַ איהנען
יעדע אַנדערע ערווערבסקוועללע פערשלאָססען איזט. אַבער
דיא אַרט אונד וויזע, וויא היער האַנדעלסגעשאָפטע ער-
אָפפנעט אונד אויפגעגעבען ווערדען, לאָססט פיעלעס צו
ווינשען איבריג.— יעדער שטאַנד האַט זיינע אויסוויכסע,
בייא אונז גיבט עס אַבער דער אויסוויכסע אַללצופיעל, אויף
וועלכע וויר נאָך צוריקקאָממען ווערדען.

אַללערדינגס מאַנגעלט עס דען גאַליצישען יודען אַן
מאַכט אינד בעפוגניסס, איינצעלנע אינדיווידוען פאָן איהרעם
רוכלאָזען טרייבען אַבצוהאַלטען. דאָך בייא ענערגישעם
איינטרעטען אונד בייא גוטעם וויללען ליעססע זיך פיעלעס
גינסטיגער געשטאַלטען. עס וואָרע דיעס איין פערדיענסט
אום גאַר מאַנכע פערזאָנען אונד שטאָנדע, איין אונפער-
גאָנגליכעס פערדיענסט אַבער אום דאַז געזאַממטיודענטהום.

דער אָסטעררייכיש-אונגאַרישע אויסגלייך אונד דיא יודען.

III.

אָסטעררייך איזט איין פאָליגלאָטער (פיעלשפראַכיגער)
שטאַאַט ; פיעלע נאַציאָנאַליטאָטען בילדען דעססען בע-
פאָלקערונג אונד עבענזאָ פיעלע שפראַכען אונד דיאַלעקטע
ווערדען געשפראָכען. אום דען שטאַאַט איינהייטליך צו
אָרגאַניזירען אונד צענטראַליסטיש פערוואַלטען צו קאָננען,
וואורדע זייטענס דער רעגיערונגען אַם ענדע דעס 18.
אונד פאַסט ביז אין דער מיטטע דעס 19. יאַהרהונדערטס
דאַז מענשענמאָגליכסטע אַנגעוועדעט, דיא איינצעלנען
קראָנלאָנדער צו גערמאַניזירען. דיא סלאַווען אונד איטאַליענער
זעטצטען דיעזען גערמאַניזאַציאָנספערזוכען איינען צאָהען,
אונאיבערווינדליכען ווידערשטאַנד ענטגעגען. דיא פערזוכע
זינד מיססלונגען, דיא דייטשע שפראַכע אַלס שטאַאַטס-
שפראַכע ווירד אימממער מעהר פערדראָנגט, דער איינפלוסס
דער דייטשען געשמאָלערט אונד זיא זעלבסט געשוואָכט ;
יאַ, דיא דייטשען בעהויפטען יעטצט, איינען פערצווייפ-
לונגסקאַמפף צו פיהרען, אום איהרע זייטענס דער סלאַווען
בעדראָהטען פאָזיציאָנען בעהויפטען צו קאָננען.

זאָ שטעהען דיא דינגע יעטצט ; פריהער וואַר עס
אַללערדינגס אַנדערס. לאַנגע גענוג האַבען דיא דייטשען
ווירקליך איינע פאָרהערשאַפט אין אָסטעררייך אויסגעיבט
אונד ווענן דיא גערמאַניזאַציאָנספערזוכע בייא אַללען
אַנדערען נאַציאָנאַליטאָטען ניכט בעזאָנדערס פרוכטבאַר
וואַרען, בעציגליך דער יודען האַטטען זיא גראָססען ער-
פאָלג. ניכט דיא דייטשען קאָלאָניען אין גאַליציען אונד
אַנדערסוואָ האַבען דען דייטשען איינפלוסס געשטאָרקט,
זאָנדערן — דאַז איזט איינע פעסטשטעהענדע טהאַטזאַכע
— דיא יודען. מאַן ברויכט נור איינען בליקק אויף דיא
בוקאָווינאַ צו ווערפען. נור מיט הילפע דער יודען וואורדע
דיעזע פראָווינץ גערמאַניזירט, דענן ווירקליכע דייטשען
גיבט עס דאָרט בלוטווניג. דיא יודען אָלזאָ ערוויעזען זיך
פיר דיא גערמאַניזאַציאָנספערזוכע זעהר עמפפאָנגליך. ניכט
דאַרום, ווייל עטוואַ דיא יודען איינע בעזאָנדערע פאַר-
ליעבע פיר דיא דייטשען האַטטען. דער גרונד היעפיר איזט
איין גאַנץ אַנדערער אונד לייכט בעגרייפליכער. בעציגליך
דער שפראַכע האַטטען דיא יודען גאַר קיינע אורזאַכע,
זיך דער דייטשען צו ווידערזעטצען, דאַ דאָך דיעזעלבע
דעם פאָן איהנען געשפראָכענען זשאַרגאָן אַם נאָכסטען קאַם.
דיא דייטשע קולטור, דיא דייטשע ליטעראַטור, דיא דאַמאַלס
בעריטס האָכענטוויקקעלט וואַרען, האַטטען איהרערזייטס
פיר דיא יודען פיעל פערלאָקקענדעס, וואָגעגען בייא דען
אָסטעררייכישען סלאַווען פאָן קולטור ניכט פיעל צו מער-
קען וואַר. שיללער אונד גאָטהע וואַרען אים מונדע דער
יידישען יינגלינגע, דיא אים פערבאָרגענען איהרען וויס-

סענסדורסט שטיללטען, גאַר געלייפיגע נאַמען, וואֶהרענד צום ביישפיעל מיצקיעוויטש איהנען פאֶלליג אונבעקאַננט וואַר, עבענזאָ וויא איינעם גראָססען טהיילע דער פאָלען זעלבסט. עס איזט לייכט בעגרייפליך, דאס אַלל דיעס אויך אויף דיא פאָליטישע האַלטונג דער יודען — אינזאָפערן אין דער פאָרמאֶרצליכען צייט פאָן איינער זאָלכען דיא רעדע זיין קאַנן — פאָן איינפלוסס וואַר, אונד זיא שטעללטען זיך גאַנץ אויף זייטע דער דייטשען. אַלס דאַנן ביים בעגינן דער קאָנסטיטוציאָנעללען אֶרא דיא דייטשען דיא פאַהנע דעם ליבעראַליזמוס ענטפאַלטעטען, ערהאָפפטען דיא יודען מיט הילפע דערזעלבען איהרע עמאַנציפאַציאָן צו ערלאַנגען, דענן דייטש אונד ליבעראַל גאַלט אין דען פינפציגער אונד זעכציגער יאַהרען אַלס איינעס אונד דאַסזעלבע, וואֶהרענד ביישפיעלסווייזע אים הערענהויזע דיא פאַלנישען מיטגליעדער דעסזעלבען זיך געגען דיא יודענעמאַנציפאַציאָן אויכגעשפראָכען האַבען. דיעס אונד פיעל אֶהנליכעס איזט דער גרונד דאַפיר, דאס דיא יודען צו בעגינן דעם קאָנסטיטוציאָנאַליזמוס אין אֶסטעררייך האַנד אין האַנד מיט דען דייטשליבעראַלען גינגען אונד זעלבסט דיא יידישען אַבגעאָרדנעטען אוס גאַליציען — אונטער אַנדערעם דר. מיזעס, דר. האָניגסמאַנן, קאַלליר או. ז. וו. — האַבען זיך דען דייטשליבעראַלען אַנגעשלאָססען.

באַלד יעדאָך אֶנדערטע זיך דיא לאַגע. דאַז קראַפטפאָללע ערוואַכען דעם נאַציאָנאַלען בעוואוססטזיינס ביים דען סלאַווישען פאָלקערן אֶסטעררייכס איבטע אויך אויף דיא יודען איינע נאַכהאַלטיגע ווירקונג אויס. אים קאַמפפע דער פאָלען אונד טשעכען געגען דיא דייטשען קאָננטען אונד דורפטען דיא יודען גאַליציענס אונד באָהמענס זיך ניכט גאַנץ אויף זייטע דער דייטשען שלאַגען. דיא יינגערע יידישע גענעראַציאָן, דיא אין פאָלנישען אונד טשעכישען שולען אונטעררריכט גענאָססען האַט, דענקטע אונד פיהלטע פאָלניש רעשפעקטיווע טשעכיש. דאַצו קאַם נאָך, דאַס דיא סלאַווען צור הערשאַפט געלאַנגטען אונד דיא דייטשען אין דיא אָפפאָזיציאָן טראַטען — דער בעיואָהרטע פאַטריאָטיזמוס דער יודען ליעכס עס ניכט צו, דאַס זיך יידישע אַבגעאָרדנעטע אויס גאַליציען דען דייטשען אַנשליעססען זאָללען, אום דיא „קאַיזערליכע רעגיערונג" צו בעקאָמפפען. אַבגעזעהען דאַפאָן, דאַס דיא מאַכטהאַבער אין דען איינצעלנען לאָנדערן איהרערזייטס עס ניכט אַן גענינגענד שטאַרקעם דרוקק פעהלען ליעססען, דיא יודען צום אַבפאַללע פאָן דען דייטשען צו בעוועגען; דאַז שיקקזאַל דער שטאַדט ב ר א ד י איזט דער עקלאַטאַנטעסטע בעווייז היעפיר.

זאָ מוססטע דענן איין אומשוואונג איינטרעטען. דיא יודען גאַליציענס לאָזטען איהרע פערבינדונגען מיט דען דייטשען גאַנץ אויף אונד דיא יידישען אַבגעאָרדנעטען טראַטען דעם פאָלענקלוב ביי. אויך איין גראָססער טהייל דער יודען באָהמענס, שפעציעלל דיעיעניגען אין דען טשעכישען בעצירקען, שלאָסס זיך נון דען טשעכען אַן. בלאָס דיא יודען דער בוקאָווינאַ בליעבען דען דייטשען טרייא.

אָב עס פאָליטיש קלוג וואַר, דאַס דיא יודען זיך צוערסט גאַנץ דען דייטשען אַנגעשלאָססען האַבען, דאַז צו בעאורטהיילען איזט היער ניכט דער ריכטיגע אָרט. איינעס זייא היער קאָנסטאַטירט: דיא ערפאַהרונג צייגטע, דאַס דיא דייטשען דאָך ניכט זאָ יודענפריינדליך וואַרען, וויא זיא זיך אויסגאַבען; איהרע קולטור הינדערטע זיא ניכט דאַראַן, דיא אַנטיסעמיטישע העטצע אין דער רידעסטען פאָרם אונד ווייזע צו בעטרייבען. זיא בעדיענטען זיך נור דער יודען אַלס ביעגעלהאֶלטער, אום דען זאַטטעל צו ערררייכען. קוים זאַססען זיא אָבען, בעדאַנקטען זיא זיך מיט איינינען טיכטיגען פייטשענהיעבען.... „דער מאָהר האַט זיינע שולדיגקייט געטהאַן, דער מאָהר קאַנן געהען". מאַן זעהע נור דיא פערהאֶלטניססע אין דער בוקאָווינאַ, ברינן, טראָפפויא אונד אַנדערער פאָן דער זאָגענאַננטען „סלאַווישען האָכפלוטה" בעדראָהטען שטאֶדטע אַן. אַלליין, אויך דער נונמעהריגע אַנשלוסס דער יודען אַן דיא סלאַווען האַט איהנען ווייניג געהאָלפען. אין דען אויגען דער טשעכען ווערדען זיא איממער נאָך אַלס האַנדלאַנגער דער דייטשען אַנגעזעהען אונד ביי יעדער געלעגענהייט מיט דענזעלבען אין איינען טאָפף געוואָרפען. דען דייטשען זינד זיא אלזאָ ניכט גענוג פערלאָססליך, פאָן דען טשעכען ווערדען זיא אַלס דייטשען אַנגעזעהען... פרייליך, ווענן עס צו וואַהלען קאָממט, דאַנן ווירד ביידערזייטס אום דיא יידישען שטיממען געבוהלט.

ניכט פיעל בעססער זיעהט עס אין גאַליציען אויס. אויך היער ווערדען דיא יודען גאַר מאַנכמאַל אַלס „גערמאַניזירענדעס עלעמענט" פערשריעען, טראָטץ אַללער איהרער בעמיהונגען, איהר פאָלענטהום צו דאָקומענטירען. דיא אים לאַנדע הערשענדע פאַרטייא בעדיענט זיך איהרער פאָרציגליך צו וואַהלמאַכינאַציאָנען, זאָנסט פינדען זיא אין איהרען אויגען קיינע גנאַדע. ערקיהנען זיך היע אונד דאַ דיא יודען איינעס וואַהלבעצירקעס, איינען דעם צענטראַלוואַהלקאָמיטע מיססליעביגען קאַנדידאַטען איהרע שטיממען צו געבען, דאַנן בלייבען דיא פאָלגען ניכט אויס. עס גיבט שאָן מיטטעל גענוג, דען יודען דיעזען אייגענזינן אויסצוטרייבען. אַנדערערזייטס האַבען זיא דורך דיא וואַהלען דען האַסס דער ר ו ט ה ע נ ע ן אויף זיך געלאַדען, וועלכע זיא אַלס האַנדלאַנגער דער פאָלען אונד זאָמיט אַלס מיטבעטהייליגטע אַן דער אונטערדריקקונג דער רוטהענען בעטראַכטען. עס איזט ווידער דיעזעלבע געשיכטע וויא אין באָהמען: דען פאָלען ניכט גענוג פערלאָססליך, פאָן דען רוטהענען אַלס פאָלען פערשריען — פירוואַהר! דער אַססימילאַציאָנסגעדאַנקע קאָננטע ניכט דראַסטישער „אַד אַבזורדום" געפיהרט ווערדען! דאַז ריכטיגסטע וואָרע דאָך, זיך אַלס יודען, אַלס יידישע נאַציאָן, צו בעקעננען. דאַז דירפטע צונאֶכסט דער וואַהרהייט ענטשפרעכען אונד דאַנן פאָר טרויריגען ערפאַהרונגען אונד ענטטיישונגען בעוואַהרען.

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

בריעף אויס רוססלאַנד.

בריעפע אויס דעם רוססישען רייכע זינד הייטע אין דען יידישען בלאֶטטערן זעלטענער געוואָרדען. דיא צייטען, דא פאַסט יעדע יידישע צייטונג איינע שטאֶנדיגע רובריק „צור לאַגע דער יודען אין רוססלאַנד" האַטטע, וועלכע אין יעדער נוממער הערצצערייססענדע בעריכטע אונד שילדערונגען איבער דאַז שרעקקליכע עלענד דער פערפאָלגטען אונד פאָן אָרט צו אָרט געיאַגטען רוססישען יודען ענטהיעלט, זינד גליקקליכערווייזע פאָראיבער. דיא לאַגע דער רוססישען יודען האַט זיך צוואַר ניכט פיעל בעססער געשטאַלטעט. יעדאָך אים הינבליקקע צו דען פערהאֶלטניססען אין דען אַכטציגער אונד אַנפאַנגס דער ניינציגער יאַהרע איזט דיעזעלבע בעדייטענד גינסטיגער. אים אללגעמיינען פאֶללט עס הייטע אונגעמיין שווער, איבער דיא לאַגע דער רוססישען יודענשאַפט איין אורטהייל צו פאֶללען. וועדער דיא האָפפנונגען נאָך דיא בעפירכטונגען, דיא אַן דעם רעגיערונגסאַנטריטטע דעם קאַיזערס ניקאָלויס II. געקניפפט אונד געהעגט וואורדען, זינד אין ערפיללונג געגאַנגען. דיא אָפטימיסטען זאָוואָהל, אַלס אויך דיא פעססימיסטען האַבען ניכט רעכט

בעהאַלטען. געזעטצליך גערעגעלט וואורדע דיא לאַגע דער יודען ניכט,
אויף געזעטצליכעם וועגע זינד דען וויללקירליכקייטען דער גאָווערנערע
אונד דער פּאָליצייא קיינע שראַנקען געזעטצט וואָרדען: עס איזט אין
דיעזער בעציעהונג פיעלמעהר אַללעס ביים אַלטען געבליעבען, וויא
איבערהויפּט אים גאַנצען מעכאַניזמוס דער רוססישען שטאַאַטסמאַשינע
קיינע נייען וואלצען איינגעלענט וואָרדען זינד. דער צאַר זעלבסט מאַג
פאָן דען בעסטען געזיננונגען פיר אַללע זיינע פאָלקער אָהנע
אונטערשיעד בעזעעלט זיין, ער מאַג פיעללייכט אויך דעם „אַישענ־
בראָדל" איזראַעל אַלס דער מאָרכענפּרינץ ערשיינען וואָללען,
אום עס מיט זיינער הולד אונד זיינעם וואָהלוואָללען פיר דיא ביז נון
ערליטטענע שמאַך אונד קראָנקונגען צו ענטשאָדיגען — אַלליין, „רוסס־
לאַנד איזט גראָסס אונד דער צאַר וויית", מיט דיעזעם אַלטרוססישען
שפּריכוואָרט טראָסטען זיך גאַר מאַנכע קרייזע דעס רוססישען רייכעס
אונד מיט דעמזעלבען מוסס זיך פאָרלייפיג אויך דיא רוססישע יודענ־
שאַפט בעגניגען.

דיא האַלטונג דער אָבערסטען מאַכטהאַבער דעס רייכעס דען יודען
געגענאיבער איזט איבערהויפּט שווער פעסטצושטעללען. אויף איינע
דורכגרייפענדע אָנדערונג דער יודענלאַגע אין רוססלאַנד האַבען אויך
דיא האַרטנאָקקיגסטען אָפּטימיסטען ניכט צו האָפּען געוואַגט, נאַכדעם
דער יונגע צאַר גלייך נאַך זיינעם רעגיערונגסאַנטריטטע דיא געלעגענ־
הייט ערגריפף, אום זיינע פאָלקער פאָר „אַבזורדע טריימע" צו וואַרנען.
„אַבזורדע טריימע" וואַרען אַלזאַ דיא האָפּנונגען דער רוססישען אינ־
טעלליגענץ, נון צור טהיילנאַהמע אַן דער רעגיערונג הערצאַנגעצאָגען צו
ווערדען: „אַבזורדע טריימע" וואַרען דיא ערוואַרטונגען דער רוססישען
פאָלקער, דורך איינפיהרונג איינעס, וועננ אויך שיינקאָנסטיטוציאָנאַליז־
מוס דער אונערהאָרטען וויללקיר דער רוססישען האָהערען אונד ניעדר־
ריגערען בעאַמטען איין ענדע צו מאַכען — „אַבזורדע טריימע" וואַרען
אויך דיא האָפנונגען דער יודען, אונטער דער רעגיערונג דעס יונגען
מאָנאַרכען איינען גרונדזאָטצליכען אומשוואונג צו איהרעם גונסטען צו
ערוואַרטען. וואָהל זינד נון דיא מאַרקערשיטטערנדען קלאַגערופע פערר־
שטוממט, דיא היאָבספּאָסטען פאָלגען ניכט מעהר זאַ ראַש אויף איי־
נאַנדער וויא פריהער, אויסווייזונגען אונד פערפאָלגונגען זינד ניכט מעהר
אויף דער טאַגעסאָרדנונג. אַבער דיא אויסנאַהמסגעזעטצע בעשטעהען
פאָרט, דיא אוקאַזע, וועלכע הונדערטטויזענדע מענשען אַם ראַנדע דעס
אונגליקקס בראַכטען, וואורדען ניכט אויפגעהאָבען: אַללעס ווירד נור
מילדער געהאַנדהאַבט, עס ווירד ניכט מעהר זאָ ברוטאַל אונד ריקק־
זיכטסלאָז צור אויספיהרונג געבראַכט.

בעשיידען אונד זיך מיט וועניגעם בעגניגענד, וויא עס נון דיא
יודען זייט יעהער זינד, וואַרען זיא אויך דאַמיט האָכסט צופריעדען,
נון איין וועניג לייכטער אויפאַטהמען צו קאָננען, איהר וויטערעס הייל
פאָן דער צייט ערוואַרטענד.

דא ערליעסס דער צאַר אים פערגאַנגענען זאָממער זיין
בעריהמטעס פ ר י ע ד ע נ ס מ אַ נ י פ ע ס ט. דיא ערשטוינטע וועלט
האָרכטע אויף אונד מיט בעוואונדערונג בליקקטע מאַן צו דעם
אויטאָקראַטישען פריעדענס־פירסטען עמפּאָר, דער דען מוטה פאַנד,
איינען דער וואונדעסטען פונקטע אונזערער צייט, דען מ י ל י ט אַ־
ר י ז מ ו ס, צו בעריהרען אונד איהם דען פעהדעהאַנדשוה צוצואווערפען.
אַלזאָ האַבען זיך דיא פערהאָלטניססע אים צאַרענרייכע דאָך געאָנדערט
אונד צוואַר ציעמליך וויטגעהענד. דער בעהעררשער אַללער רייססען
ערבליקקט ניכט מעהר אים מיליטאַריזמוס זיין הייל אונד בעטראַכטעט
ניכט מעהר דיא קאָזאַקען אַלס זיינע איינציגע שטיטצע. דיא פינסטער־
ליגע אונד שוואַרצזעהער האַבען ניכט מעהר אין פעטערסבורג דיא אָבער־
האַנד אונד דיא פאָן איהנען בייא יעדער געלעגענהייט הערויפבעשוואָ־
רענען געשפּענסטער איבען אויף דען צאַרען קיינע ווירקונג מעהר אויס.
דא שאָפּטען דיא יודען רוססלאַנדס נייע האָפּנונג, אונד מיט רעכט!
וויא וואַרע עס דענן מאָגליך, דאַס אים רייכע דעס עדלען פירסטען,
דער זיך פיר איין זאָלך' האָהעס אידעאַל בעגייסטערט, דער זיינען
מאָכטיגען איינפלוסס אין' דיא וואַגשאַלע ווירפט, אום דיא מענשהייט

צו בעגליקקען — וויא זאָלל עס דענן מאָגליך זיין, דאַס אים רייכע
דיעזעס פריעדענספירסטען איינינע מיללי‌אָנען טרייע אונד לאָיאַלע
אונטערטהאַנען אונטער מיטטעלאַלטערליכען אויסנאַהמסגעזעטצען
לעבען זאָללען? עמפּפינדעט דער צאַר דאַז בעדירפניסס, פיר דאַז
וואָהל דער מענשהייט צו ווירקען, וואַס קאָננטע איהם נאָהער ליעגען,
אַלס דיא בעגליקקונג זיינער אייגענען אונטערטהאַנען? ברויכט ער אַן
דיא מיטהילפע דער מאָכטע צו אַפּפּעללירען, אום איין גראָססעס
ווערק פאָללצובריגנען, וועננ ער אין אייגענער פערזאָן איין זאָלכעס
אין דעם וואָרטעס עדעלסטער בעדייטונג פאָללברינגען קאַנן? וואָצו
דיא לאַנגוויעריגען אונד שווערפאָלליגען קאָנפערענצען, וועננ זיין איינ־
ציגער פעדערשטריך געניגען ווירדע, איינינען מיללי‌אָנען מענשען זאָ־
צוהאַגען איהרע מענשענרעכטע וויעדערצוגעבען? —

זאָ אַרגומענטירטען דיא יודען רוססלאַנדס, זיכערליך עבענזאָ
אויך דיא יודען אַללער לאָנדער. ליידער איזט דאַז ניכט דער פאַלל,
וועניגסטענס ביז היינטע. וואָהרענד אים רוססישען מיניסטעריאום דעס
אייססערן אַן דער פעסטשטעללונג דער טאַגעסאָרדנונג פיר דיא פריע־
דענסקאָנפערענץ געאַרבייטעט ווירד, ווערדען אין דען אַנדערען מיני־
סטעריען געזעטצע געשאַפען, דיא ניכט איממער צו גונסטען דער יודען
זינד. „צוויא זעעלען וואָהנען אין דיינער ברוסט" — קאָננטע מאַן דאַ
דער רוססישען רעגיערונג צורופען.

אים מיניסטעריאום דעס איננערן ווירד יעטצט איין נייעס געזעטץ
בעציגליך נאַטוראַליזאַציאָן פרעמדער אונטערטהאַנען אויסגעאַרבייטעט.
יודען ווערדען פאָן פאָרנהעריין אויסגעשלאָססען זיין.

אים מיניסטעריאום פיר פאָלקסערציעהונג ווירד איין נייעס
פענסיאָנסגעזעטץ פיר לעהרער אויסגעאַרבייטעט. דעמנאַך זאָללען דיא
זאָהנע דער לעהרער אונענטגעלטליך אין דען שטאַאַטסגימנאַזיען אויפ־
גענאָממען ווערדען, קינדער יידישער לעהרער אַבער נור אין דעניעניגען
גאָווערנעמענטס, וואָ דיא שולען פאָן דער כשר־פלייש־טאָקסע ער־
האַלטען ווערדען. אויך דיא פענסיאָן דער יידישען לעהרער ווירד פאָן
דער כשר־פלייש־טאַקסע בעצאַהלט. דיא לעהרער דער יידישען גע־
מיינדעשולען האַבען קיין רעכט דאַראַן.

האָכסט זאָנדערבאַר קלינגט דיא נאַכריכט, וואָנאַך דיא רעגיערונג
פּלאַנען זאָלל, דיא זאָגענאַננטען „אויפגעקלאָרטען יודען", דיא קיין
כשר־פלייש עססען, דעמנאַך צור כשר־פלייש־טאַקסע ניכט בייטראַגען,
מיט איינער בעזאָנדערען „אויסגלייכענדען שטייער" צו בעלעגען, וועלכע
אַללערדינגס פיר ניכטיידישע צוועקקע פערוועזנדעט ווערדען זאָלל.
אַלזאָ אויך איינע טרפה־פלייש־טאַקסע! — פיעללייכט ווירד דיעזע
פערפיגונג דאַז גוטע צור פאָלגע האַבען, דאַס דיעזע אויפגעקלאָרטען
נונמעהר כשר־פלייש עססען ווערדען, דאַ זיא דאָך אויך פיר טרפה־
פלייש דיא טאַקסע בעצאַהלען מיססען.

נאַך איינער נייען פערפיגונג האַבען יידישע האַנדווערקסגעזעללען
נור דאַנן דאַז רעכט דעס אויפענטהאַלטס אין דער רעזידענץ, וועננ איהרע
צייגניססע פאָם רעזידענץ־האַנדווערקסאַמט אויסגעשטעללט זינד.

איינער נייען פערפיגונג דעס פינאַנצמיניסטערס צופאָלגע, זאָלל
אַן יודען נור דאַנן איינע האַנדעלסקאָנצעססיאָן ערטהיילט ווערדען,
וועננ זיא דען נאַכוויז ערברינגען, איהרער מיליטאָרפּפליכט נאַכגע־
קאָממען צו זיין.

זאָלכע אונד אָהנליכע פערפיגונגען, אוקאַזע אונד געזעטצע
צייגען, דאַס אין בעצוג אויף דיא בעהאַנדלונג דער יודען אין דען
רעגיערונגסקרייזען נאָך דער אַלטע גייסט הערשט. עס דאַרף דאַהער
קיין וואונדער נעהמען, דאַס דיא אויסוואַנדערונג דער יודען אין דער
לעטצטען צייט וויעדער צוגענאָממען האַט. דיעזעלבע האַט בערייטס
דיא אויפמערקזאַמקייט דער רעגיערונג אויף זיך געלענקט אונד וואור־
דען דיא גאָווערנערע בעאויפטראַגט, דיעסבעציגליך איינע סטאַטיסטיק
אַנצופערטיגען, נאַך דערען אויספאַלל עווענטועללע מאַססנאַהמען
ערגריפען ווערדען זאָללען.

דער סענאַט האַט זיך אונלאָנגסט מיט איינער „וויכטיגען" פראַגע
בעפאַסט. נאַך דען רוססישען געזעטצען איזט נאָמליך דען יודען ניכט

געשטאַטטעט, איהרען קינדערן ניכטיידישע נאַמען צו געבען, דיא פּאָליצייא לעגטע דיעזעס געזעטץ וואָרטליך אויס אונד אונטערזאַגטע איינעם יודען, זיינען זאָהן „סאַמועל" צו נעננען, זאַנדערן „שמואל", דאַ „סאַמועל" ניכט יידיש איזט. דער בעטרעפּפּענדע וואַנדטע זיך אַן דען סענאַט מיט איינער בעשווערדע, וועלכער נון צו זיינעם גונסטען ענטשיעד, דאַס סאַמועל עבענפאַללס אַלס יידישער נאַמען צו בעטראַכטען זייא. — עס איזט פיר דיא צושטאַנדע אין רוססלאַנד בעצייכנענד, דאַס זיך דיא האָכסטע בעהאָרדע דעס רייכעס מיט זאָלכען דינגען בעשאָפּטיגען מוסס.

דיא לייטונג דער עלעקטרישען באַהן פאַן לאדז האַט דיא יודען פאַן ליעפערונגען אויסגעשלאָססען. דער אָבערראַבבינער האַט נון אַנגערעגט, דאַס קיין יודע דיא באַהן בעניטצען זאָלל. דיעזע אַנרעגונג ווירד שטרענגע בעפאָלגט אונד דיא אַנטיסעמיטישע באַהנפערוואַלטונג דירפטע באַלד צום נאַכגעבען געצוואונגען זיין.

דאַז ענערגישע פאַרגעהען דעס ראַבבינערס פאַן לאדז פערדיענט אַללע אַנערקעננונג: דען יודענפיינדען געגענאיבער גיבט עס קיין בעססערעס מיטטעל. „צו איינעם גראָבען קלאָטץ געהאָרט איין גראָבער קייל". אַנדערערזייטס צייגט דאַסזעלבע, דאַס דיא יודען רוססלאַנדס אין דער קורצען שפאַננע צייט, דא זיא ניכט מעהר זאָ גרוזאַמען פערפאָלגונגען אויסגעזעטצט זינד, ווידער מוטה פאַססטען, זיך אַלס מענשען פיהלען אונד, זאָ ווייט אַלס מאָגליך, דיא איהנען צוגעדאַכטען אונגערעכטיגקייטען אַבוועהרען.

דיא וועניגען יאַהרע דער רוהע האַבען ערפרייליכערווייזע אויך אויף דאַז איננערע לעבען דער יודען וואָהלטהועענד געווירקט. מאַן קאַנן זאַגען, פאַסט דיא געזאַממטע רוססישע יודענשאַפט האַט זיך דער יידישנאַציאָנאַלען בעוועגונג אַנגעשלאָססען. דיא רוססישען יודען געבען דיא בעסטען טרופּפען פיר דיא ציאָניסטישע אַרמעע אַב, זיא זינד זאָצוזאַגען דיא גאַרדע דעס ציאָניזמוס. זיא בעגניגען זיך ניכט מיט פראַזען אונד שאָנען רעדען, זיא ווירקען אויך טהאַטקראָפטיגסט מיט. אויס רוססלאַנד פליעססען דיא מייסטען שקל-געלדער איין, אין רוססלאַנד וואורדען דיא מייסטען אַקציען פיר דיא קאָלאָניאַלבאַנק געצייכנעט. דיא רוססישען יודען לייסטען דאַז מייסטע פיר דיא פאָרדערונג אונד ווידערבעלעבונג דער העבראַאישען שפּראַכע אונד ליטעראַטור. דיא פערלאַגס-געזעללשאַפטען „תושיה" אונד „אחיאסף" פּראָספּערירען פּראָכטיג אונד אויך דיא אַנדערען פערלאַגס-געזעללשאַפטען, זאָ „אוליי" אין האַרקאָוו, „עזרא" אין בערדיטשעוו, וועלכע דיא ציאָניסטישע ליטעראַטור אים רוססישען אונד אים זשאַרגאָן פערברייטען, ענטוויקקעלן איינע ווירקזאַמע טהאָטיגקייט. — מאַן קאַנן זיך פאָרשטעללען, אין וועלכער ווייזע דיא רוססישען יודענשאַפט פיר דאַז וואַהרע אונפערפאָלשטע יודענטהום ווירקען ווירדע, וועננ זיא ווירקליך, וויא דיא יודען אין אַנדערען לאָנדערן, פרייא אונד אונבעהינדערט דורך אויסנאַהמסגעזעטצע לעבען קאָננטע.

S. L. ווארשויא,

דיא דרייפוס-אַפפּאָרע.

דער נייע אנשלאג דער מיליטאָרפאַרטייא געגען דיא רעוויזיאָן דעס דרייפוס-פּראָצעססעס וואַר ערפאָלגלאָז. דער ריקקטריטט דעס פּראָזידענטען דעס קאַססאַציאָנסהאָפעס בליעב אָהנע פאָלגען, דיא קאַממער בילליגטע דיא האַלטונג דער רעגיערונג מיט ערדריקקענדער מאַיאָריטאָט אונד דער קאַססאַציאָנסהאָף זעטצט זיינע ארבייטען רוהיג פאָרט. עסטערהאַזי איזט בערייטס ווידער אין פּאַריז איינגעטראָפּפען אונד ווירד דיעזער טאַגע פאָם קאַססאַציאָנסהאָף פערהאָרט ווערדען. נאַך דען ענטהיללונגען, דיא ער אין זיינער יינגסט ערשיענענען בראָשירע געמאַכט האַט, איזט מאַן אויף זיינער אויסזאַגע גאַר ניכט געשפּאַננט. ער ווידערשפּריכט זיך זאָ אָפט, דאַס ער קוים איר־גענדוויא גלויבען ערוועקקען קאַנן.

נאַך דער פערזיכערונג דעס קאַססאַציאָנסהאָפס-פּראָזידענטען לאָוו ווירד דערזעלבע זיינע אונטערזוכונג מיטטע פעברואַר בעענדיגען אונד דאַנן דיא ענטשיידונג טרעפפען, אָב דיא רעוויזיאָן שטאַטטצופינדען האַבע אָדער ניכט.

דיא מיליטאָרפאַרטייא וויל נאַטירליך נאָך ניכט נאַכגעבען, „רשעים אפילו על פתחו של גיהנם אינן חוזרין בתשובה" — איין גענעראַל האַט אַנגעקינדיגט, אים פאַללע דורכפיהרונג דער רעוויזיאָן ווירד אין פראַנקרייך איינע רעוואָליציאָן אויסברעכען. מאַן איזט אַבער מיט זאָלכען דראָהונגען בערייטס צו געוואָהנט. אַלס דאַס זיא אירגענדוועלכע בעאונרוהיגונג הערפאָררופען זאָללטען.

פּאָליטישע רונדשויא.

דער רייכסראַטה איזט אַם 17. ד. מ. ווידער צוזאַממענגעטרעטען. אַם זעלבען טאַגע טראַט אויך דיא אָבשטרוקציאָן ווידער אין טהאָטיגקייט. אַן דערזעלבען בעטהייליגטען זיך פאָרלייפיג בלאָס דיא דייטשע פאָרטשריטטספאַרטייא אונד דיא דייטשע פאָלקספאַרטייא; דיא פרייע דייטשע פערייניגונג, דיא אַנטיסעמיטען, דער פערפאַססונגסטרייע גראָססגרונדבעזיטץ אונד דיא סאָציאַלדעמאָקראַטען האַלפען דיעססמאַל ניכט מיט. אַללייך, אויך דיעזע צווייא פאַרטייען ערוויעזען זיך אין דען ערסטען טאַגען שטאַרק גענוג, דיא פערהאַנדלונגען דעס רייכסראַטהעס צו שטאָרען, אינדעם זיא פאָרטוואָהרענד נאַמענטליכע אַבשטיממונגען בעאַנטראַגטען. אים אַללגעמיינען פערליעפען דיא ערסטען זיטצונגען צוואַר זעהר לאַנגווייליג אונד גייסטלאַז, אַבער רוהיג. נור צום שלוססע דער דאָננערסטאַגזיטצונג קאַם עס צו איינעם קליינען צוזאַממענשטאָסס צווישען דען סאָציאַלדעמאָקראַטען אונד דען שאָנערעריאַנערן; ערסטערע בעאַנטראַגטען, אויף דער טאַגעסאָרדנונג דער נאָכסטען זיטצונג דיא אַנטראָגע בעציגליך אויפהעבונג דעס צייטונגססטעמפּעלס צו זעטצען, דיא שאָנערעריאַנער היננעגען פערלאַנגטען, דאַס איהרע מיניסטעראַנקלאַגען צוערסט צור פערהאַנדלונג געלאַנגען זאָללען. ביידע פאַרטייען שליידערטען זאַפטיגע בעשימפּפונגען איינאַנדער צו.

— דיא פריעדענסרופע אויס דעם טשעכישען לאַגער זינד בערייטס פערשטוממט. דיא טשעכען וואָללען זיך ניכט מעהר פערזאָהנען, דאַ זיא אין דען לעטצטען טאַגען ווידער איניגע געשענקע פאָן דער רעגיערונג בעקאָממען האַבען, זאָ דיא שפּראַכענפעראָרדנונג פיר שלעזיען, דער ערלאַסס דער רעגיערונג, דאַס דיא געמיינדע זאַאַץ פיר דיא אים פאָריאַהרע אַן דען דאָרטיגען טשעכען בעגאַנגענען אויסשרייטונגען שאַדענערזאַטץ צו לייסטען האַבע או. ז. וו. (אונוויללקירליך דראָנגט זיך אונז היעבייא דיא פראַגע אויף: ווענן דעם געזעטצע נאַך דיא געמיינדען בעציגליך דער אין איהרעם ווייכבילדע בעגאַנגענען אויסשרייטונגען צום שאַדענערזאַטץ פערפפליכטעט זינד, וואַרום ווערדען דיא גאַליציישען געמיינדען, אין דענען זיך אים פערגאַנגענען זאָממער דיא יודענעקסצעססע אַבשפּיעלטען, ניכט פערהאַלטען, שאַדענערזאַטץ צו לייסטען?) — דיא טשעכען זינד אַלזאָ מיט דעם געגענוואָרטיגען שטאַנד דער דינגע צופריעדען. דאַז איזט זעהר שאָן, וועניגסטענס איזט נון איינע נאַציאָן אין אָסטעררייך צופריעדען; ביזהער וואַר עס קיינע איינציגע! — אַללייך, פיר דיא רעגיערונג דירפטע דאַז קוים איין גרונד זיין, דיא געגענוואָרטיגע לאַגע אַלס זאָלכע אָהנע ווייטערס בעשטעהען צו לאַססען. דיא רעגיערונג קאַנן אונד דאַרף זיך דער איבערצייגונג ניכט פערשליעססען, דאַס עס זיך מיט דעם פּאַראַגראַף 14 ניכט פיר איממער רעגיערען לאָססט, אונד דאַס ניכט בלאָס דיא טשעכען צופריעדענצושטעללען זינד, זאָנדערן אויך דיא אַנדערען נאַציאָנען. ראַדיקאַלע אַבהילפע טהוט נאָטה. — דער פּאָלענקלוב שיינט בערייטס צו דיעזער איבערצייגונג געלאַנגט צו זיין, אינדעם זיין לייבאָרגאַן, דער „טשאַס", ענטשיעדען פיר איינע ענדליכע אויסזאָהנונג מיט

דען דייטשען איינטריטט. מאן מוסס אין דער טהאט קיין בע־
זאנדערער פריינד דער דייטשען זיין, אום צוצוגעבען, דאס דאז
פארטוואהערענדע פראוואצירען דערזעלבען דורך בעגינסטיגונג
דער טשעכען שאן פאם שטאנדפונקטע דער גערעכטיגקייט
ניכט צו בילליגען זייא, אבגעזעהען דאפאן, דאס עס פאליטיש
אונקלוג איזט, דיא וויררען אים רייכע דורך איין זאלכעס פאר־
געהען איממער קאמפליצירטער צו מאכען. דיא קאסטען איינער
זאלכען פאליטיק צאהלט שליעססליך איממער דער געזאממט־
שטאאט.

— נון שיינען אויך דיא איטאליענער ענטשלאססען
צו זיין, זיך דער אפפאזיציאן אנצושליעססען; זיא מאטיווירען
דיעזע איהרע האלטונג דאמיט, דאס דיא רעגיערונג אויך אין
דעם איטאליענישען „שפראכגעביעטע" דיא סלאווענען בעגינ־
סטיגט.

— דיא קאמפראמיספערהאנדלונגען צווישען דער אונ־
גארישען רעגיערונג אונד דער אפפאזיציאן שרייטען
זעהר לאנגזאם פארט. דיא רעגיערונג לעהנטע איהרערזייטס
דיא פארדערונגען דער אפפאזיציאן אב, דיא אפפאזיציאן טהאט
דאסזעלבע מיט דען פארשלאגען דער רעגיערונג. טראטצדעם
ווארדען דיא פערהאנדלונגען ניכט גאנץ אבגעבראכען. דאז
אונגארישע פאלק איזט מיט דעם געגענווארטיגען שטאנד דער
דינגע האכסט אונצופריעדען, עס וויל ענטשיעדען פארלא־
מענטאריש אונד קאנסטיטוציאנעלל רעגיערט ווערדען אונד זא־
וואהל דיא רעגיערונג אלס אויך דיא אפפאזיציאן ווערדען זיך
וואהל היטען, דען באגען זא וויט צו שפאננען, דאס ער
שליעססליך רייססען מיססטע. מאן אונטערהאנדעלט אלזא
וויטער אין דער ערווארטונג, עס ווערדע שליעססליך דאך
איין קאמפראמיס צושטאנדעקאממען.

— אין בערלין שוועבען ווידער קריזענגעריכטע אין
דער לופט. עס פערלויטעט, דאס דער רייכסקאנצלער פירסט
האהענלאהע דעמנאכסט דעמיססיאנירען אונד דער שטאטט־
האלטער פאן עלזאס־לאטהרינגען, פירסט האהענלאהע־לאנגענ־
בורג, צו דעססען נאכפאלגער ערנאננט ווערדען ווירד.

— דיא שפאננונג צווישען ענגלאנד אונד פראנק־
רייך איזט אים שטייגען בעגריפפען. ענגלאנד בעטראכטעט נון
דען סודאן (אפריקא) גאנץ אלס ענגלישעס געביעט, וואצו
עגיפטען זיינע צושטיממונג געגעבען האט, אינד געהט יעטצט
דאראן, אויך איבער עגיפטען גאנץ זיינע האנד צו לעגען. אויס
דער פראוויזארישען בעזעטצונג, וועלכע ענגלאנד ביז נון אין
עגיפטען האטטע, זאלל יעטצט איינע פארמליכע אבערהערר־
שאפט ווערדען. דאס פראנקרייך דאמיט ניכט צופריעדען איזט,
איזט זעלבסטפערשטאנדליך. דיא פראנצאזישע פרעססע פיהרט
געגען ענגלאנד איינע זעהר העפטיגע שפראכע.

— רוססלאנד זאלל מיט דעם העררשער פאן
אפגהאניסטאן איינען בינדניס־פערטראג אבגע־
שלאססען האבען. דיא ענגלאנדער זינד נאטירליך היעפאן זעהר
בעאונרוהיגט. אפגהאניסטאן איזט בעקאננטליך אין פופפער־
שטאאט צווישען ענגליש־אינדיען אונד רוססלאנד. וועננ נון
דאסזעלבע מיט רוססלאנד אין איין בינדניסס איינגעהט, זא
שטעהט דיא אינדישע גרענצע דען רוססען גאנץ אפפען, וואס
ענגלאנד אם מייסטען בעפירכטעט. רוססישערזייטס איזט מאן
בעמיהט, צור בערוהיגונג דער ענגלאנדער צו פערזיכערן, דאס
איין פארמליכעס בינדניסס ניכט אבגעשלאססען ווארדען איזט.

— דען אמעריקאנערן שטעהען אויף דען פיליפ־
פינען־אינזעלן הארטע טאגע בעפאר. עס ווארדע יעטצט
דאז געהיימניסס ענטהיללט, דאס דיא אמעריקאנער נאך פאר
אויסברוך דעס שפאניש־אמעריקאנישען קריעגעס זיך מיט דען
פיליפפינערן אין פערבינדונג געזעטצט האבען אונד דענזעלבען
אים פאללע גינסטיגען אויסגאנגעס דעס קריעגעס דיא זעלבסט־
שטאנדיגקייט פערשפראכען. דיא פיליפפינער בעשטעהען נון
אויף אירערן שיין אונד זינד ענטשלאססען, דען אמעריקאנערן
מיט דעם גאנצען אויפגעבאט איהרער קראפטע ענטגעגענצו־
טרעטען, בלוטיגע צוזאממענשטאססע שטעהען בעפאר.

— דער אונגליקקליכע אויסגאנג דעם קריעגעס האלט
שפאניען דאפאן ניכט אב, וויטער צו ריסטען. אלס גרונד
פיר דיא פיעבערהאפט בעטריעבענען ריסטונגען ווירד דיא
פורכט פאר איינעם ענגלישען (?) אנגריפף אנגעגעבען,
דא ענגלאנד אין לעטצטערער צייט אין גיבראלטער פאר־
בערייטונגען וויא צו איינעם קריעגע מאכטע. אין דער טהאט
אבער ווירד געריסטעט, אום געגען איינע עווענטועללע רעוואָ־
לוציאן אים לאנדע זעלבסט געוואפפנעט דאצושטעהען. — דיא
רעגיערונג געדענקט, דיא שפאנישע קאממער נאך אנ־
נאהמע דעם פריעדענספערטראגעס דורך דען אמעריקאנישען
קאנגרעסס עבענפאללס איינצוברופען, אום דאנן דערזעלבען
דען פריעדענספערטראג פארצולעגען. דער אמעריקאנישע סענאט
דירפטע זעהר שווערליך דען פריעדענספערטראג אהנע וויטערס
אקצעפטירען, שפעציעלל דירפטע דארט דיא אפפאזיציאן פער־
לאנגען, אמעריקא מאגע אויף דיא פיליפפינען פערציכטען. אויך
דיא שפאנישע רעגיערונג ערווארטעט קיינע גוטען טאגע אין
דער קאממער. דאז מיניסטעריאום ווירד דער „זינדענבאקק" זיין
פיר דיא מיליטארישען ניעדערלאגען. עס שטעהט פעסט, דאס
דאז ליבעראלע מיניסטעריאום צוריקקטרעטען אונד איין קאנזער־
וואטיוועס קאבינעט אן דעססען שטעללע טרעטען ווירד.

— אויף קרעטא שיינט יעטצט איין וועניג רוהע איינ־
געטרעטען צו זיין. פרינץ געארג, דער נייע גענעראלקאממיססאר,
בערייזט דיא אינזעל אונד ווירד איבעראלל פאן דער קריסט־
ליכען בעפאלקערונג מיט ענטהוזיאזמוס עמפפאנגען. קעננער
דער פערהאלטניססע פראפעצייהען יעדאך פיר דיא צייט, אלס
דיא מאהאמעדאנער אין דען שטאדטען צוריקקעהרען ווערדען,
נייע בלוטיגע צוזאממענשטאססע. דיא קריסטען האבען צוואר
דיא וואפפען אבגעליעפערט. עס שטעהט יעדאך אויססער
צווייפעל, דאס זיא נאך אים פערבארגענען גענוג מארדווערק־
צייגע בעזיטצען, אום פיר עווענטועללע פאללע געריסטעט צו זיין.

קראניק.

(לעמבערג.) אין דער לעטצטען זיטצונג דעס קולטוספארשטאנ־
דעס ווארדע בעשלאססען, דיא גרינדונג דער שאן לאנגסט פראיעק־
טירטען געמיינדע־ביבליאטהעק צו בעשלייניגען אונד דערזעלבען, נאך
ערבויאונג דעס נייען געמיינדעהויזעס, דען ביזהעריגען זיטצונגססאאל דעס
פארשטאנדעס אלס ביבליאטהעקסלאקאל איינצוריכטען.

(לעמבערג.) נאך איינער יינגסט ערשיענענען סטאטיסטיק גיבט
עס אין גאליציען 630 יידישע גראססגרונדבעזיטצער אונד 783 פאכטער
פאן גרונדבעזיטץ.

(פראג.) דיא באהמישע שטאטטהאלטערייא האט דעם בעקאננ־
טען שריפטשטעללער לעא הערצבערג־פראנקעל דיא
עהרענמעדאיללע פיר פיערציגיאהריגע טרייע דיענסטע אלס סעקרעטאר
דער בראדיער האנדעלסקאממער פערליעהען.

(מאהריש־אסטרויא.) בארען ראטהשילד אונד ריטטער פאן
גוטטמאנן האבען צום בויא צוויער וואיזענהייזער פיר דיא קינדער איהרער
קאטהאלישען ארבייטער יע 200000 קראנען געשפענדעט. דיא
וואיזענהייזער זאללען אין וויטקאוויטץ אונד מאהריש־אסטרויא ער־
ריכטעט ווערדען.

(גאלנאטש, אונגארן.) דער היעזיגע איזראעליטישע וואהל־
טהאטיגקייטס־פרויענפעראיין האט זאממעלביכסען פיר געלדשפענדען
אנגעפערטיגט, וועלכע מיט דער איבערשריפט „קאיזערין עליזאבעטה־

ארמענביכסע" אונד מיט דעם בילדניססע דער האכזעליגען קאיזערין פערזעהען זינד. דיעזע ביכסען ווערדען אין יעדעם הויזע אנגעבראכט אונד דיא דארין געזאממעלטען שפענדען אם טאדעסטאגע דער קאי־זערין אן ארמע פערטהיילט ווערדען.

(סעראיעווא, באסניען.) צום ראבבינער אונזערער אשכנזישען געמיינדע וואורדע ה׳ דר. סאמועל װ י ע ס ס ע ל געוועהלט. דערזעלבע האט דיא ישיבה אין פרעססבורג אונד דיא אוניווערזיטאט אין בערן אבסאלווירט.

(בערלין.) דיא נייגעוועהלטע קולטוסרעפרעזענטאנץ האט זיך בערייטס קאנסטיטואירט. צום פרעזידענטען וואורדע ה׳ לואיס ז א כ ס געוועהלט, יוסטיצראטה אפאלאנט צום ערסטען אונד ג. לאווענבערג צום צווייטען וויצעפרעזידענטען. — דיא צאהל דער איבערטריטטע פאם יודענטהום צום קריסטענטהום בעטרוג אים יאהרע 189י 105, צום יודענטהום זינד 8 פערזאנען איבערגעטרעטען. — אבערלעהרער דר. בלאשקע איזט צום פראפעססאר ערנאננט וואָרדען.

(בערלין.) דער בוכבינדער א. פ ל י ע ס ס פייערטע היער זיינע אייזערנע האכצייט. אויס דיעזעם אנלאססע ערהיעלט ער אויך דען גליקקוואונש דעס קאיזערס ווילהעלם.

(בערלין.) „טעות גוי מותר". דיא „אללגעמיינע צייטונג דעס יודענטהומס" בראכטע יינגסט איינע בערופססטאטיסטיק דער בערלינער יודען אונד ערוועהנטע, דאס עס אין בערלין 43 יידישע רעדאקטארע גיבט. דורך איינען דרוקפעהלער היעסס עס שטאטט רעדאקטארע רעקטארען. דיא אנטיסעמיטישען בלעטטער גריפפען גלייך דיא גע־שיכטע אויף אונד קלאגטען דאריבער, דאס עס אין בערלין, וואָ נור צווייא יידישע שולען בעשטעהען, 43 יידישע שולרעקטארען גיבט. טהאטזאכליך גיבט עס אין בערלין קיינען איינציגען יידישען שול־רעקטאר.

(קעלן.) היער פייערטע דיא לעהרערין אן דער איזראעליטישען פאלקסשולע, פריילין קאטהארינע מ א י ע ר, דאז גאלדענע לעהרערינ־נען־יובילאאום.

(ברעמען.) דיא היעזיגע איזראעליטישע קולטוסגעמיינדע פער־וויגערט דען היער וויילענדען רוססישען יודען דיא אויפנאהמע אין דען געמיינדעפערבאנד, זעלבסט ווענן זיא וואהלהאבענד זינד. זאלל מאן זיך דא אויף בעלגיען וואונדערן, ווענן דארט דען יודען דיא נאטורא־ליזאציאן פערוויינגערט ווירד, ווענן זעלבסט יודען דאסזעלבע טהון?

(אאכען.) אויך היער פערזוכטען עס דיא יודענפיינדע, פאן דער געמיינדע איין שעכטפערבאט צו ערווירקען, וועניגסטענס זאללטע דאז שעכטען אויף איינער בעשטיממטען מענגע פעסטגעזעטצט ווערדען. דיא שטאדטפעראָרדנעטען־פערזאממלונג גינג איבער דיעזען געגענשטאנד צור טאגעסאָרדנונג איבער.

(פאזען.) דער היעזיגע בעצירקס־אויסשוסס האט דיעזער טאגע אין איינער פערוואלטונגסשטרייטזאכע צווישען דער יידישען געמיינדע אין ראגאזען אונד דער דארטיגען פאליצייא צו אונגונסטען דער גע־מיינדע איינע ענטשיידונג געפאללט. דיא פאליצייא־פערוואלטונג האט נאמליך דען פארשטאנד אויפגעפאָרדערט, דען צו ריטועללען צוועקקען אין דער שטאדט געצאגענען „ערוב" צו בעזייטיגען. דיא געמיינדע אפפעללירטע געגען דיעזע פערפיגונג ביים בעצירקסאויסשוססע פאן פאזען, דער אים זיננע דער פאליצייליכען פערפיגונג ענטשיעד.

(ווילנא.) דער בעריהמטע העבראאישע שריפטשטעללער ק ל מ ן ש ו ל מ א נ ן איזט היער אים אלטער פאן 79 יאהרען פער־שיעדען. דיא העבראאישע ליטעראטור האט אן דעם טאדע דיעזעס מאננעס דען פערלוסט איינעס איהרער בעסטען אונד אייפריגסטען פיאנניערע צו בעקלאגען. זיין אנדענקען זייא געזעגנעט.

(ראם.) דער פערטרעטער דער איטאליענישען רעגיערונג בייא דער אנארכיסטען־קאנפערענץ וואר אונזער גלויבענסגענאססע ה׳ מ א ל ו ו א נ ו, סעקרעטאר אים מיניסטעריאום דעס אייססערן. בייא דער אבריסטונגס־קאנפערענץ ווירד איטאליען דורך דען געוועזענען פינאנצמיניסטער ל ו צ א ט ט א פערטרעטען זיין. — אין ט ו ר י ן פינדעט דעמנאכסט איינע קאנפערענץ דער איטאליענישען ציאניסטען שטאטט.

(לאנדאן.) דער לארדקאנצלער האט דעם פערלאנגען דער יודען פאלגע געלייסטעט אונד ביים געריכטסהאף אין וויטשאפעל (יידישעס פיערטעל אין לאנדאן) איינען דאלמעטשער פיר ז ש א ר ג א ן אנגעשטעללט.

(בוקארעסט.) אין דער געמיינדע כ י ל י א ליעסס דער פרע־פעקט איינע יידישע פאמיליע, וועלכע קיינע ערלויבניסס האטטע, דארט צו וואהנען, דורך שענדארמען אויסווייזען. דיא דארפבעוואהנער נאהמען זיך דער יודען אן אונד ערסט נאך ערביטטערטעם קאמפפע קאננטען דיא שענדארמען איהר גרויזאמעס ווערק פאללבריגנען. דיא יידישע פאמיליע וואורדע פאן דען שענדארמען ארג מיססהאנדעלט.

(פאריז.) צו אפפיציערען דער עהרענלעגיאן וואורדען ערנאננט: דער דירעקטאר דעס איזראעליטישען סעמינארס, ראבבינער לעהמאן, פינאנצאינשפעקטאר דילמאן, שטאאטסאינשעניער קאהן אונד דער פרעזידענט דעס האנדעלסגעריכטעס פויל בערנהארד. — עס וואֶרע איינע עהרענפפליכט דער יודען, זאלאנגע דיא שטרייכונג זאלא׳ס אויס דער עהרענלעגיאן ניכט ריקקגאנגיג געמאכט וואָרדען איזט, קיינע אָרדען דערזעלבען אנצונעהמען.

(בעלגיען.) היער מיססען נאטוראליזאציאנס־געזוכע דער קאמ־מער פארגעלעגט ווערדען. אין לעטצטערער צייט ווערדען אבער אללע געזוכע, דיא פאן יודען העררירען, אבגעוויעזען. יינגסט פאססירטע דער קאממער אבער דאז אונגליקק, איינינען אנטיסעמיטען, דיא צו־פאלליג יידיש קלינגענדע נאמען האטטען, דיא נאטוראליזאציאן צו פערוויינגערן.

(ציפערן.) אויס דען קאלאניען, וועלכע אויף דיעזער אינזעל פאם פעראיין „אהבת־ציון" אין לאנדאן מיט אונטערשטיטצונג דער „יידישען קאלאניזאציאנס־געזעללשאפט" געגרינדעט וואורדען, קאממען דיא גינסטיגסטען נאכריכטען. דיעזעלבען בליהען אונד געדייהען.

(קאנסטאנטינאפעל.) פאר איינינען טאגען מאכטע איין פאלי־צייא־אגענט דיא בעהערדען דארויף אויפמערקזאם, דאס מאן אים יידישען פיערטעל איינען לייכענגערוך, דער אויס דען קעללערן דער יידישען שולע קאממע, פערשפירע. דיא בעהערדע ליעסס דען קעללער אפפנען אונד דא פאנד מאן ריכטיג דיא אין פערוועזונג בעגריפפענע לייכע איינעס ערמאָרדעטען דארט. באלד וואורדע דאז געריכט פער־ברייטעט, דיא יודען האטטען איינען מארד בעגאנגען אונד דיא לייכע אין איהרעם שולגעביידע פערשטעקקט. דיא בעהערדע אבער נאהם דען פאליצייא־אגענטען שארף אינס פערהאר, וועלכער שליעססליך גע־שטעהען מוססטע, ער זעלבסט האבע דיא לייכע אין דען קעללער געווארפען. דערזעלבע וואורדע פערהאפטעט.

(אויס פאלעסטינא.) דיא דאמפפשטראססענבאהן, דיא ביירוט מיט טריפאלי אים נארדען אונד מיט סאיבא אים זידען פערבינדען זאלל, איזט אויף איינער שטרעקקע פאן 19 קילאמעטער פאללענדעט אונד דעם פערקעהר איבערגעבען וואָרדען. דיא פאהרט אויף דיעזער שטרעקקע איזט זעהר אינטערעססאנט.—אים געבירגע ליבאנאן (לבנון) רייהט זיך איינע נייע פאהרשטראססע אן דיא אנדערע. דער דיסטריקט ע ל־מ ע ט ן איזט נאך אללען ריכטונגען הין פאן גוטען שטראססען דורכצאגען, יעטצט ווירד וויעדער איינע נייע שטראססע פארבערייטעט. מאן איזט עמזיג בעשטרעבט, פאלעסטינא זא גוט אלס מעגליך נאך אללען ריכטונגען הין צוגאנגליך צו מאכען. — באראן עדמונד ר א ט ה ש י ל ד דירפטע אים פריהלינג נאך דעם הייליגען לאנדע קאמ־מען, אום דיא קאלאניען צו בעזיכטיגען. אין דען קאלאניסטען־קרייזען העררשט גראססע פריידע היעראיבער. — דען קאלאניסטען פאן ראש־פנה וואורדע מיטגעטהיילט, דאס פאן נייאיאהר אנגעפאנגען זיא קיינע אונטערשטיטצונג מעהר בעקאממען, זאנדערן דיא זעלבסטשטאנדיגקייט ערלאנגען ווערדען. יעדער בויערנפאמיליע ווירד דער בעטראג פאן 7—8000 פראנקס אויף ראטענווייזע ריקקצאהלונג פארגעשאססען ווערדען, דאמיט זיא זיך אללעס נאטהווענדיגע אנשאפפען זאללען.

(נעוויארק.) איינער זאעבען פעראפפענטליכטען סטאטיסטיק ענטנעהמען וויר, דאס אים יאהרע 1897 28000 יודען נאך דען פעראייניגטען שטאאטען פאן נארדאמעריקא איינגעוואנדערט זינד, דיא מייסטען אויס רוססלאנד אונד גאליציען. דיא איינוואנדערונג אויס גאליציען האט זיך אים בעריכטסיאהרע פאן 6000 אויף 12000 פערדאפפעלט.

(סט. לואיס, אמעריקא.) היער אונטערנאהם איין אויפגעהעטצטער נעגערהויפע איינען יודענעקסצעסס. דיא שווארצען דראנגען לארמענד אונד טאבענד אין דען פאן יודען בעוואהנטען גאססען איין אונד בעגאנגען מיט שטיינען דיא פענסטער איינצושלאגען. איין יידישעס מאדכען אונד צוויא מאננער וואורדען ערהעבליך פערלעטצט. ערסט דאז ענערגישע איינשרייטען דער פאליציא פעראנלאססטע דיא שווארצען, דיא פלוכט צו ערגרייפען.

(מאראקקא.) דער סולטאן האט אנגעארדנעט, דאס אין מאגאדאר אויף שטאאטסקאסטען אויף דעם סאגארטה גענאננטען פלאטץ איין נייעס שטאדטפיערטעל ערבויט ווערדען זאלל, אין וועלכעם דיא ארמען יודען וואהנען ווערדען, דא דאז ביזהעריגע יידישע פיערטעל צו קליין אונד ענג איזט, אללע יודען דער שטאדט אויפצונעהמען.

(יאהאנניסבורג, אפריקא.) אלס אונזער ראבבינער קירצליך אין פראטאריא ווייללטע, האטטע ער איינע צווייסשטינדיגע אודיענץ בייא דעם פראזידענטען דער רעפובליק, פויל קריגער, אונד מאן האפפט, דאס עס איהם געלונגען איזט, פיר דיא יודען איינע פערבעססערונג איהרער פאליטישען רעכטע צו ערווירקען.

(גענף.) דער אנארכיסט לוטשעני, מארדער דער קאיזערין עליזאבעטה, האט אין לעטצטערער צייט נייע מיטטהיילונגען איבער זיינע מארדטהאט געמאכט; צור בעלאהנונג פיר זיינע נעשטאנדניססע ערבאט ער זיך נייאינקייטען איבער דיא אפפארע דרייפוס.

(אין ברינן) שטעללטע זיך איין דארפקראמער זעלבסט דעם געריכטע מיט דער אנצייגע, דאס ער זיין זאהנכען מיט דער האקקע ערשלאגען האבע. ער וואללטע אויס נאטה אויך זיינע איבריגען קינדער, זיינע גאטטין אונד דאנן זיך זעלבסט טאדטען, וואצו ער אבער ניכט מעהר דען מוטה פאנד.

(איין איינגעארטיגער פראצעסס). איינעם אין דער נאהע פאן ווארשויא וואהנענדען קאלאניסטען וואורדע איין קינד געבארען, וועלכעס אין יעדער האנד זעכס פינגער אונד אן יעדעם פוסס זעכס צעהען האטטע. דער פאטער שלאסס מיט איינעם אונטערנעהמער אויס בראמבערג איינען קאנטראקט אב, וואנאך ער זיך פערפפליכטעטע, דאז קינד, ווענן עס $1\frac{1}{2}$ יאהרע אלט זיין ווירד, דעם אונטערנעהמער אבצוטרעטען, דער עס דאנן דעם פובליקום פיר געלד צייגען וואללטע. אלס דאז קינד נון דאז פעראיינבארטע אלטער עררייכטע, קאם דער אונטערנעהמער עס אבצוהאלען, פאנד יעדאך צו זיינעם ערשטוינען, דאס דאסזעלבע נור צעהן פינגער אונד צעהן צעהען האט. דיא פרויא דעס קאלאניסטען האט נאמליך פאן איינעם ווארשויער ארצטע דעם קינדע דיא זעכסטען פינגער אונד צעהען אבשניידען לאססען. דער אונטערנעהמער בעשטעהט נון אויף זיינען שיין אונד פערלאנגט ענטשיידען פאם קאלאניסטען דיא ליעפערונג איינעס קינדעס מיט צוואלף פינגערן אונד צוואלף צעהען, אדער איינען ענטשפרעכענדען שאדענערזאטץ פיר דאז איהם ענטגאנגענע „געשאפט“.

(דער רייכסטע מאנן דער וועלט) דירפטע יעטצט אין נעוויארק וואהנען. עס איזט דיעס יאהן ד. ראקעפעללער. זיין פערמאגען וואכסט מיט ריעזענשריטטען, זא דאס ער זעלבסט דעססען גענויע האהע ניכט אנגעבען קאנן. זיין יאהרליכעס איינקאממען בעטראגט 20 מילליאנען דאללארס, אלזא מעהר אלס אנדערטהאלב מילליאנען פרא מאנאט, 55000 דאללארס פרא טאג אונד 2316 דאללארס פרא שטונדע. ראקעפעללער בעגאנן זיינע לויפבאהן אלס בוכהאלטער מיט 50 דאללארס מאנאטליך, יעטצט איזט ער זא אוננאהבאר וויא דער קאיזער פאן כינא.

קראקויער לאקאל-נאכריכטען.

(„וויא ווירד זיך דער ציאניזמוס ערפיללען?“) איבער דיעזעס טהעמא היעלט, דער איינלאדונג דעס יידיש-נאציאנאלען פעראיינעס „השחר“ („פרזעדשוויט“) פאלגענד, דער בעקאננטע ציאניסטישע שריפטשטעללער דר. נאטאן בירנבוים אם 22. ד. מ. אום 8 אוהר אבענדס אים זאאלע דעס „האטעל לאנדרעס“ איינען פארטראג. דר. בירנבוים, איינער דער הערפארראגענדסטען בעגרינדער דעס ציאניזמוס, ווירד אללגעמיין „דער דענקענדע ציאניסט“ גענאננט אונד ער מאכטע אויך דיעזעם נאמען אללע עהרע. אין איבעראויס טרעפפליכער ווייזע ערארטערטע דר. בירנבוים דיא געשיכטע דער ציאניסטישען בעוועגונג, בעלייכטעטע דערען ענטוויקקלונג אונד בעשפראך דיא אים ציאניזמוס זיך געלטענד מאכענדען שטראמונגען, וואבייא ער דען נאכוויז ערבראכטע, דאס דער שטרייט צווישען דען זאגענאננטען „פראקטישען“ אונד „פאליטישען“ ציאניסטען יעדע גרונדלאגע ענטבעהרע, אינדעם דיעזע ביידען שטראמונגען זיך נור ערגאנצען אונד געגענזייטיג שטיטצען זאללען. דער פרעלעגענט ערארטערטע צום שלוססע דיא בעציגליך דער אויספיהרבארקייט דעס ציאניסטישען געדאנקענס פאן פערשיעדענען זייטען ערהאבענען צווייפעל אונד וויעז נאך, דאס עס בייא פלאנמאססיגעם אונד ניכטאיבערשטירצטעם פארגעהען געלינגען ווירדע, טראטץ אללער שוויעריגקייטען צום ציעל צו געלאנגען. דיא צאהלרייך פערזאממעלטען לוישטען מיט שפאננונג דען געלונגענען אויספיהרונגען דעס רעדנערס אונד צאללטען דענזעלבען לעבהאפטען בייפאלל. היערויף פאנד צו עהרען דעס פרעלעגענטען איין קאממערס שטאטט.

(יידיש-נאציאנאלער מאדכענפעראיין). אויף איניציאטיווע אייניגער יידיש-נאציאנאל געזיננטער פרויען אונד מאדכען וואורדע נון אויך היער איין יידיש-נאציאנאלער מאדכענפעראיין געגרינדעט, דער דען ביבלישען נאמען „רות“ פיהרט. אם 3. ד. מ. פאנד אים הויזע דעס פרל. אמסטער דיא ערסטע פערזאממלונג שטאטט, וועלכער איינע אנצאהל פרויען אונד מאדכען אויס דען בעסטען קרייזען קראקויא'ס בייאוואהנטען, אום איבער דיא גרינדונג דעס פעראיינעס צו בעראטהען. ה' דר. ע. גינציג עראפפנעטע דיא פערזאממלונג מיט איינער אנשפראכע, אין דער ער אין טרעפפליכער ווייזע דיא האהע בעדייטונג דעס יידיש-נאציאנאלען געדאנקענס אונד דיא וויכטיגקייט דער ציאניסטישען אידעע אויך פיר דיא יידישען פרויען אויסאיינאנדערזעטצטע אונד שליעססליך אן דיא פערזאממעלטען דען אפפעלל ריכטעטע, איהרע אויפגאבע מיט ערנסט צו ערפאססען אונד דעם זיך געשטעקקטען ציעלע טרייא צו בלייבען. דיא אויספיהרונגען דעס רעדנערס פאנדען רייכען בייפאלל. נאך איינער לאנגערען, אייססערסט אינטערעססאנטען דעבאטטע, אין וועלכער זיך מעהרערע דאמען, פארציגליך אבער דיא פרל. זילבערפעלד, בעקקמאנן אונד פראנקעל בעטהייליגטען, וואורדע איין פראוויזארישעס קאמיטע געוואהלט, דאז מיט דער אויסארבייטונג דער שטאטוטען אונד איינלייטונג דער נאטהווענדיגען שריטטע צור רעאליזירונג דעס פעראיינעס בעטרויט וואורדע. וויר ווינשען דעם עדלען אונטערנעהמען דער וואקקערען טאכטער ציון'ס דען בעסטען ערפאלג.

(לעהרעריובילאום). אם 31 ד. מ. פייערט היער דער דירעקטאר דער געמיינדע-בירגערשולע אם ראטהויזע (קאזימירז), מ. מונק, זיין 40 יאהריגעס לעהרעריובילאום. אויס לעהרערקרייזען האט זיך איין קאמיטע געבילדעט, אום דיעזע פייער אין ווירדיגער ווייזע צו בעגעהען.

(אנאלפאבעטען-שולע). אין דער פאם געמיינדעראטהע אונד פאם קולטוספארשטאנדע סובווענציאנירטען אנאלפאבעטען-שולע פיר ערוואכסענע מאננער בעגאנן דער אונטערריכט (אבענדקורז) אם 21. ד. מ. אבענדס.

(פערלאבונג). ה' לעאן שפיעלפאגעל, מאשינענמייסטער דער בוכדרוקקערייא יאזעף פישער, האט זיך מיט פריילין בערטא ראמער אויס לאנצוט פערלאבט.

פֿאֶלּלעטאָן.

„יונה פּירולקעס“.

שויספּיעל אין 5 אקטען פֿאן ג א ב ר י ע ל א ז א פ א ל ס ק א.

(צום ערסטען מאלע אים קראקויער שטאדטטהעאטער אויפֿגעפֿיהרט אם 21. יאַנגער 1899.)

דיא שריפֿטשטעללערין אונד שוישפּיעלערין גאבריעלא זאפּאָלסקא, וועלכע בערייטס אים פֿאָריגען יאהרע דורך איהר דראמא „מלכה שווארצענקאָפּף“ פּיעל פֿאָן זיך רעדען מאכטע, האט נון איינע פֿאָרטזעטצונג דעסזעלבען אין איהר נייעם דראמא „יונה פּירולקעס“ פֿאָלגען לאַסען. דאז דראמא „מלכה שוואַרצענקאָפּף“ האט אין דער יידישען וויא אין דער ניכטיידישען פּרעססע זאָפּיעל שטויב אויפֿגעווירבעלט, דאס וויר דעססען אינהאלט אלס בעקאננט פֿאָראויסזעטצען אונד נון, בעפֿאָר וויר איבער דיעזע נייע לייסטונג דער זאפּאָלסקא איין אורטהייל פֿאֶללען, דיא פֿערעהרטען לעזער צונאָכסט מיט דערען אינהאלט בעקאננט מאכען וואָללען. יונה פּירולקעס, וועלכער, נאכדעם זיך זיינע פֿרויא מלכה פֿערגיפֿטעט האטטע, אינס פֿאָטערליכע הויז צוריקקעהרטע, איזט נון איין אנדערער מענש געוואָרדען. דער גייסט מלכה׳ס שיינט איהן גאנץ צו בעהעררשען. ער איזט ניכט מעהר זאָ בלאָדזיננינג וויא פֿריהער, שטודירט הייפֿיג דיא איהם פֿאָן מלכה צוריקגעלאססענען ביכער אונד דאז טרייבען דער ווארשויער האנדעלסיודען, שפּעציעלל דאז טרייבען זיינעם פֿאטערס, דער נור אויף געווינן בעדאכט איזט אונד קיין מיטטעל שייט, אום צו געלד צו קאָממען, עררעגט בייא איהם עקקעל. ער וויל קיין האנדעלסיודע זיין, ער וויל ארבייטען. הייראטהען וויל ער ניכט מעהר. זיין פֿאטער איזט נאטירליך ענטשיעדען דאגעגען אונד זאָ קאָממט עס צווישען פֿאטער אונד זאָהן צו איינעם העפֿטיגען אויפֿטריטטע, דער שליעססליך מיט דעם פֿערלאססען דעס פֿאָטערליכען הויזעס דורך יונה ענדעט. דער אלטע פּירולקעס, דער זיין געשאָפֿט אויף איינע האָהע סוממע אססעקורירט האט, לעגט נון זעלבסט פֿייער אן, אום דיא אססעקוראנץ צו בעהעבען; צו זיינעם אונגליקקע קעהרט אבער יונה צוריקק, דא ער דיא פֿאָן מלכה צוריקגעלאססענען ביכער מיטנעהמען וויל. יונה לאָשטע דאז פֿייער, דער אלטע פּירולקעס בעקאָממט פֿאָר איבערראשונג איינען עפּילעפּטישען אנפֿאלל אונד שטירבט. פֿאָר זיינעם טאָדע פֿערפֿלוכט ער נאָך זיינען „אונגעהאָרזאמען זאָהן“. דער באָקקערגעהילפֿע דוד נוסס איזט צופֿאָלליגערווייזע צייגע דיעזער סצענע. ער ערצאָהלט אין דער גאנצען שטאדט, דאס יונה פֿערפֿלוכט וואָרדען איזט, אלזאָ אים „חרם“ (?) זייא. דערזעלבע ווירד נון איבעראלל געמיעדען, ער זוכט פֿערגעבענס ארבייט, אָהנע זאָלכע צו פֿינדען. ענדליך ווירד ער אין איינער קאלטען ווינטערנאכט פֿאָן דעם פֿריעדהאָפֿוואָכטער אונד זיינער ענקעלין לאה אויפֿגעפֿונדען, אם גראבע זיינער פֿריהערען פֿרויא מלכה ליעגענד. דיעזע נעהמען איהן פֿריינדליך אויף אונד געוואָהרען איהם אין איהרער וואָהנונג איין אזיל.

דאז איזט, אין קורצען ציגען, דער אייגענטליכע אינהאלט דיעזעס שוישפּיעלעס. דאסזעלבע איזט יעדאָך רייך אן איינצעלנען עפּיזאָדען אונד בילדערן אויס דעם יידישען לעבען, דיא דארין איינגעפֿלאָכטען זינד, צואוויילען זאָגאר ניכט אם ריכטיגען פּלאטצע. וויר ווערדען עס אונז אנגעלעגען זיין לאססען, אים לויפֿע אונזערער אויספֿיהרונגען אללע איינצעלהייטען איינער בעשפּרעכונג צו אונטערציעהען.

פֿאָר אללעם ערֹאכטען וויר עס פֿיר נאָטהיג, צור אללגעמיין אויפֿטויכענדען פֿראגע שטעללונג צו נעהמען, אָב דיא שוישפּיעלע „מלכה שוואָרצענקאָפּף“ אונד „יונה פּירולקעס“ פֿיר דאז יודענטהום גינסטיג זינד אָדער ניכט? יודענפֿריינדליכע אונד יודענפֿיינדליכע בלאָטטער האבען דיעזע פֿראגע אין בעיאהענדעם זיננע בעאנטוואָרטעט, אינדעם ערסטערע דיא פֿערפֿאססערין אין דען הימסעל ערהאָבען, לעטצטערע היננעגען, איהרער געוואָהנהייט געמאָסס, זיא אין דען קאָטה צעררטען. אונזערער אנזיכט נאך איזט ביידעס ניכט דער פֿאלל. גאבריעלא זאפּאָלסקא האט מיט דיעזען ביידען שטיקקען וועדער פֿיר נאָך געגען דיא יודען דעמאָנסטרירען וואָללען; איינע זאָלכע טענדענץ מוסס איהר גאנץ פֿערן געלעגען זיין, זאָנסט מיססטען דיעזע איהרע גייסטעסשאָפֿפֿונגען גאנץ אנדערס געארטעט זיין. זיא האט בלאָס דאז לעבען אונד טרייבען דער ארמען יודען שילדערן וואָללען, איהרע אנשויאונגען אונד איהרע לעבענסווייזע. מאן קאנן איהר דאז צייגניסס ניכט פֿערזאגען, דאס זיא אן דיעזער אויפֿגאבע מיט אללעם אייפֿער אונד פֿאָס בעסטען וויללען בעזעעלט געשריטטען איזט. דאס עס איהר ניכט איממער געלונגען איזט, דיא ריכטיגען פֿארבען צו וואָהלען — דאז מאג צוואר איין פֿעהלער זיין, וועלכער אבער דעם אונגעניגענדען פֿערטרויטזיין מיט דעם יידישען לעבען צוצושרייבען איזט. דענן אוס דיא פֿאָלנישען יודען, שפּעציעלל דיא ניעדריגערען קלאססען, ריכטיג שילדערן צו קאָננען, מוסס מאן איינע געוויססע צייט אונטער איהנען אונד מיט איהנען לעבען.

בייא מלכה שווארצענקאָפּף וואורדע פּיעל געטאדעלט, דאס דער וואָהרענד דער גאנצען צייט זיך אלס בלאָדזיננינג געבערדענדע יונה, מיט איינעממאלע, אלס דר. לאָווע מיט זיינעם פֿאטער אוס דען פּרייז דעס „שיידעבריעפֿעס“ (גט) אונטערהאנדעלט, דיא וואָרטע אויסשפּריכט: „יונה מאג צוואר דומם זיין, זיין הערץ יעדאָך פֿערקױפֿט ער ניכט“. עס וואורדע מיט רעכט געפֿראגט, וואָהער דיעזע פּלאָטצליכע זעעלענאומוואנדלונג? דיא פֿערפֿאססערין גיבט אונז אין „יונה פּירולקעס“ דיא אנטוואָרט דארויף: מלכה׳ס איינפֿלוסס, איהרע וואָרטע אונד בעלעהרונגען האָטטען דאז בעווירקט. זיא האבען אבער נאָך מעהר בעווירקט. דער דוממע בלאָדע יונה, דען וויר אין „מלכה שווארצענקאָפּף“ זעהען, ערשיינט אונז נון אין „יונה פּירולקעס“ אלס איין אפּאָסטעל, דער איבער דאז טהון אונד לאססען זיינער ברידער דאז האָרטעסטע אורטהייל פֿאָללט אונד צוואר אין איינעם טאָנע, וויא ער אָפֿט אין צייטונגסארטיקעלן פֿאָרקאָממט. יונה שפּריכט היער איבער דאז טרייבען זיינער גלויבענסגענאָססען, איבער איהרען האנדעל אונד וואנדעל, איבער דיא ערציעהונג איהרער קינדער, איבער דאז פֿאָרגעהען דער זאָגענאננטען „גראָססען“ אונד „פֿיהרער“ איזראעלס או.ז.וו. זיין אורטהייל אויס. עס איזט קוים גלויבליך, דאס דער גייסט מלכה׳ס אָדער איהרע הינטערלאססענען ביכער זאָלך איין וואונדער צושטאנדע ברינגען זאללען. איהם אססיסטירט אייססערסט ווירקזאם זיין עהעמאליגער „בעלפֿער“ א ב ר ו מ י ל, דער איין „פֿערבאָרגענער משכיל“ איזט, אין דרייא שפּראכען געדיכטע שרייבט אונד טראָטץ אללדעם אלס „אונטערבעלפֿער“ בייא ר׳ אייזיק מלמד אנגעשטעללט איזט, דער איהם טאָגליך דיא טהיר פֿאָר דער נאזע צושלאָגט. זאָלכע בעלפֿער׳ס זינד אין דער „יודענגאססע“ ניכט זעלטען אינד דיא פֿערפֿאססערין האט עס פֿערשטאנדען, דיעזען טיפּוס ריכטיג דארצושטעללען. אבער איין זאָלכער יונה —- ד א ז גיבט אין דער יודענגאססע ניכט. דאז איזט ניכט אוס דעם לעבען געגריפֿפֿען. איינע אנאלאָגיע היעצו איזט האָכסטענס אין דער ביבעל צו פֿינדען, וואָ דער פּראָפֿעט בלעם פֿאָן זיינעם — רייטטהיער איינע שטראפֿפּרעדיגט האָרען מוססטע. דאריבער אבער זאגען דיא ווייזען דעס תלמוד׳ס, דאס דיעזער עזעלמונד גלייך בייא ערשאפֿפֿינג דער וועלט ערשאפֿפֿען וואָרדען איזט. איין זאָלכער יונה מיססטע עבענפֿאללס אייגענס צו דיעזעם צוועקקע ערשאפֿפֿען ווערדען.— גאבריעלא זאפּאָלסקא שיינט נון אויף איהרער „מלכה“ שטארק איינגע-

בילרעט צו זיין, דאס זיא איהר דיעזעס קונסטשטיקק צושרייבט. ווער איהר דאז גלויבט, ווירד זעליג; וויר גלויבען דאז ניכט. מלכה זעלבסט ערשיינט אונז ניכט זאָ פֿאָללקאָממען, ראס איהרעס איינפֿלוססס איין זאָלכעס ווערק צוצושרייבען וואָרע.
(פֿאָרטזעטצונג פֿאָלגט.)

נאך ציון.

ערצאֶהלונג פֿאָן מ. ד. בראַנדשטאֶטטער.

(2. פֿאָרטזעצונג.) *).

III.

אַדעלע פֿיהלטע זיך רעכט גליקקליך אים הויזע איהרעס גאַטטען, וועלכער איהר טאַגליך נייע בעווייזע זיינער ליעבע ליעפֿערטע, זיא עהרטע אונד שאָטצטע אונד איהר אללעס אַנפֿערטרויטע. אויך זיא גייצטע מיט איהרען ליעבעסבעצייגונגען ניכט, שענקטע איהרעס מאַננע דאז פֿאָללסטע פֿערטרויען, הערץ אונד זעלע — נור איינע קלייניגקייט האטטע זיא איהם פֿאָרענטהאלטען, איינע קלייניגקייט, איבער וועלכע עס זיך גאַר ניכט פֿערלאָהנט צו שפרעכען: נאֶמליך איהר געלד, דאַז וואָללטע זיא איהם ניכט אַנפֿערטרויען. פֿערגעבענס פֿערזוכטע ער זיא צו בעוועגען, איהם נור פֿיר איניגע טאַגע 40,000 גולדען צו באָרגען, ערמאֶססיגטע דאַנן זיין פֿערלאַנגען אויף 20,000, 10,000, 5000 גולדען — אללעס וואַר פֿערגעבענס: אַדעלע וואָללטע קיינען קרייצער הערגעבען.

„האַסט דוא דענן זאָ וועניג פֿערטרויען צו מיר, דאַס דוא מיר קיינען קרייצער באָרגען וויללסט?“ פֿראַגטע סאַלאַמאַנדער לאַכענד, זיינע גאַטטין הערצליך קיססענד.

„דאַס דעם ניכט זאָ זייא, מיין טהייערער — זאַגטע אַדעלע, זיינע ליעבקאָזונגען ערווידערנד — דאַפֿאַן קאֶננטעסט דוא דיך שאָן לאָנגסט איבערצייגען. איזט דיר מיינע ליעבע ניכט מעהר ווערטה אַלס אללעס געלד דער וועלט?... אַבער איך האַבע איינמאַל דען פֿעסטען ענטשלוסס געפֿאַססט, מיין געלד, וועלכעס אים באַנקהויזע צו B. ליעגט, ניכט צו ריהרען, „אונד בלייבע דאַבייא. דוא זעלבסט האַסט מיר יאַ געזאַגט, דאַס דוא מיין געלד ניכט נאָטהיג האַסט, דאַ דוא פֿיעל מעהר בעזיטצעסט אַלס איך.“

סאַלאַמאַנדער פֿאַלטעטע דיא שטירן אונד זיינע נאַזע פֿערלאָנגערטע זיך, אַלס אַדעלע אַלזאָ איהרער ליעבע אויסדרוקק גאַב, אינדעם זיא דיא שלייזען איהרער בערעדזאַמקייט אָפֿפֿנעטע אונד דיא טאַשע פֿעסט פֿערשלאָססען היעלט. ער בעהעררשטע יעדאָך זיינען אונמוטה אונד זאַגטע, גוטע מיענע צום באָזען שפיעל מאַכענד: „יאַ יאַ, מיינע טהייערע, דיין געלד בלייבע אונבעריהרט; דיינע ליעבע געניגט מיר גאַנץ“. איהר אַרטיג דיא האַנד קיססענד ענטפֿערנטע ער זיך לאָכעלנד אונד מיט לעערען האָנדען, אויף איינע גינסטיגערע צייט וואַרטענד.

אַבער אויך אין איינעם געאייגנעטערען אונד גינסטיגערען מאָמענטע איבערצייגטע ער זיך, דאַס דיעזע קליינע פֿרויא, דיא זיך אין בעצוג אויף ליעבע אייססערט וועיך אונד געפֿיגיג צייגטע, אין געלדאַנגעלעגענהייטען איינע זעהר האַרטע נוסס איזט אונד דאַס עס זעלבסט זיינען גראָססען אונד שטאַרקען צאֶהנען ניכט לייכט פֿאַללען ווירדע, דיעזע נוסס צו קנאַקקען. דאַז וואַר איהם נאַטירליך גאַנץ אונד גאַר נ׳כט אַנגענעהם אונד גאַר אָפֿט דאַכטע ער בייא זיך: „וואַס דענקט זיך דיעזעס וועיב? גלויבטע זיא עטוואַ, דאַס איך זיא נור צו דעם צוועקקע געהייראַטהעט האַבע, דאַמיט זיא זיך מיט מיר וויא מיט איינער פופפע שפיעלע, דאַמיט זיא מיך מיט איהרען ליעבקאָזונגען פלאַגע?... יעדער ווייסס, צו וועלכעם צוועקקע געהייראַטהעט ווירד, בלאָס דיעזעס דוממע וועיב שיינט אַנצונעהמען, זיא האָטטע מיך מיט איהרען שאָנען אויגען אונד איהרער קלינגענדען שטיממע בעצויבערט אונד געפֿאַנגען גענאָממען!... דאַז איזט ניכט גוט, עס איזט איינע זעהר שלימּמע לאָגע!... אַבער מיט גוטען וואָרטען קאַנן מאַן בייא דיעזעם וועיבע ניכט ווירקען, זיא שיינט שמייכעלייען ניכט צוגאָנגליך צו זיין; גוט אַלזאָ, איך מוסס פֿערזוכען מיט איהר אָפֿפֿען אונד אונפֿערבלימט צו שפרעכען, וויא איך דענקע, זאָ עטוואַ, וויא מאַן עס נעננט: מיט דער דיקקען זייטע דעס קיילענשטאָקקס“ — — — אַלליין, דאַ פֿאַנד זיך גלייכעס מיט גלייכעם, קוים בעגאַן ער אָפֿפֿען צו שפרעכען, דאַ האָלטע ער זיך אָפֿפֿענע אַנטוואָרטען, דיא זיינע וואָרטע בייא וועיטעם איבערטראַפֿען. אַדעלע וואַר בעריייטס מיט סאַלאַמאַנדער געוואָהנט, ער אימפּאָנירטע איהר ניכט מעהר, דענן זיא געלאַנגטע צור איבערצייגונג, דאַס איהם נור דיא שמאַכטלאָקקען אונד דער באַרט פֿעהלען, אום איהרעם ערסטען מאַננע ר׳ קלמן שמעון גלייך צו זיין, דאַ ער איהם בלאָס מיט זיינעם דיקקען בויך אונד זיינען ברייטען שולטערן איבערלעגען זייא; זיא נאַהם זיך אַלזאָ קיין בלאַטט פֿאָר דעם מונדע אונד רעדעטע מיט איהם אויף איהרער וועיזע, אין דער שפּראַכע „אַדעל קלמן שמעון׳ס׳ פֿאַן אננאַ דאַצומאַל. פֿערגעבענס שיימטע ער פֿאָר וואוטה, פֿערגעבענס שלוג ער מיט זיינער פֿויסט אויף דען טיש מיט זאָלכער העפֿטיגקייט, דאַס דיא וואָנדע ערציטטערטען, פֿערגעבענס קריצטע ער מיט דען צאֶהנען אונד שריע אין האַכסטעם צאָרן, דאַס „וויר נור איינמאַל אויף ערדען לעבען“ — אויך פֿאַן דיעזעם זיינעם בעוואָהרטען גרונדזאַטצע ליעסס זיך אַדעלע ניכט ערוויייכען, אום דיא סוממען הערצוגעבען, דיא ער פֿערלאַנגטע, אונד ווענן זיא איהם פֿאַן צייט צו צייט 100 אָדער 200 גולדען גאַב, דאַנן געשאַה עס אונטער דען העפֿטיגסטען פֿאָרווירפֿען אוגד בעשימפֿפֿונגען, דאַס איהם האָרען אונד זעהען פֿערגינגען. סאַלאַמאַנדער וואוססטע נון, דאַס ער עס מיט איינער פֿרויא צו טהון האַבע, דיא מאַן אויך מיט געוואַלט ניכט בעזיעגען קאַנן. דער פֿריעדע וואַר נון אויס דעם הויזע געוויכען אונד אָן דעססען שטעללע טראַטען צאַנקערייען אונד העפֿטיגע אויפֿטריטטע. — וואָהרענד אַבער צווישען מאַנן אונד פֿרויא ערביטטערטער קאַמפּף אונד שיינפֿריעדע, צאַנקערייען אונד שמייכעלייען, פֿיינדשאַפֿט אונד פֿאַלשע ליעבע איינאַנדער זיך אַבלאָזטען, שלוג אויך ריינע טרייע ליעבע אין דיעזעם הויזע איהר נעסט אויף, נאָמליך אין דען הערצען לוירא׳ס אונד איהרעס שטיעפֿברודערס אלישע.

לוירא שטאַנד אים זיעבצעהנטען לעבענסיאַהרע. זיא גאַלט צוואַר ניכט אַלס שאָנהייט, דאָך וואַר זיא אַנמוטהיג אונד דורך איהרע בעשיידענהייט אונד גוטהערציגקייט אַנציעהענד. וואָהער קאַם סאַלאַמאַנדער צו איינער זאָלכען טאָכטער, דיא זאָוואָהל אין אייססערער ערשיינונג אַלס אויך אין כאַראַקטער אונד אומגאַנג גאַנץ דער געגענזאַטץ פֿאַן איהם וואַר? — איהרע מוטטער וואַר איינע קלוגע, גיטהערציגע פֿרויא, איינער אַנגעזעהענען יידישען פֿאַמיליע אויס בראָדי ענטשטאַממענד; נאַכדעם זיא איהרען גאַטטען מיט צווייא טאָכטער אונד איינען זאָהן בעשענקטע, דיא גאַנץ איהרעם פֿאַטער אָהנליך וואַרען, בראַכטע זיא לוירא אַלס יינגסטעס אונד לעטצטעס קינד צור וועלט, גאַנץ איהר אָהנליך; זיא ערצאָג דאַז מאָדכען אין איהרעם זיננע אונד נאַך איהרעם גייסטע. לוירא וואַר נון איהרער מוטטער גלייך, איינע בליהענדע ראָזע צווישען דאָרנען אונד אַללערלייא אונקרויט, רוהיג אונד ערגעבען דיא בירדען דעם לעבענס טראַגענד אונד זיך דען לוינען איהרער אַנדערסגעזיננטען געשוויסטער פֿיגענד.
(פֿאָרטזעטצונג פֿאָלגט.)

*) נייאיינטרעטענדע אַבאַננענטען ערהאַלטען אויף פֿערלאַנגען דיא ערסטען פֿאָרטזעטצונגען גראַטיס נאַכגעליעפֿערט.

Von der hohen Statthalterei concessionirtes

AUSKUNFTSHAUS Brüder Eibenschütz

KRAKAU, Ringplatz 5

erteilt discret und **zuverlässig Auskünfte** jeder Art, beschafft Adressen für den Bezug und Absatz von Waren, weist tüchtige Vertreter nach und dient seinen Abonnenten überhaupt da, wo es auf Grund seiner weitreichenden Verbindungen, durch Ermittelungen aller Art in loyaler Weise sich nützlich machen kann.

Prospecte auf Verlangen franco.

Max Nordau: **Die conventionellen Lügen der Kulturmenschheit.** 16. Auflage 4 M., geb 5 M. Paradoxe. 6. Auflage 4 M., geb. 5 M. — **Die Krankheit des Jahrhunderts.** 2 Bde. 10 M., geb. 12 M. 80 Pf — **Paris unter der 3. Republik.** 4. Aufl 6 M., geb. 7 M. 50 Pf. — **Vom Kreml zur Alhambra.** Kulturstudien, 2 Bde. 3. Aufl. 12 M., geb. 15 M — **Max Nordau's Porträt** in Kupferstich 2 M., für Käufer von mindestens 2 Schriften gratis. Ausf. Prosp. gratis u. franco. Verleger **B. Elischer Nachf. Leipzig.**

ולא תהא כהנת כפונדקית ?

מיינע רעסטויראציאָן ליעגט אים שענסטען פונקטע דער קופמאָננישען בעוועגונג, דיא שפייזעציממער האבען אללע פּראָנטפענסטער אונד זינד פראכטפאָלל איינגעריכטעט, דאס עססבעשטעק אונד טישציינ גאנץ קאמפאָרט נאך דעם יעטצ-טיגען צייטגייסטע, וואָ אימטער ווערדען נור פרישע שמאק-האפטע שפייזען צובערייטעט, עבענזאָ זינד אללערלייא ביערע, פּארטער אונד פערשיעדענע ווינע צו בעקאָממען, אונד ווירד פיר דיא רעעלסטע בעדיענונג געזאָרגט. דאס דאז כשרות אים שטרעננסטען זיננע דעס וואָרטעס, וויא פיר מיך זעלבסט בעאָבאכטעט ווירד, 'זאָלל דאָך קיין זאָלכער פעהלער זיין, אום אללע אָבערוועהנטען מעלות צו איבערוויעגען. ווענן וויר אויך דיא קעללנערשולע ניכט בעזוכט האבען, זאָלל דאָך איינעם עדלען אונד פיינען פובליקום, וויא עס קראקויא מיט דער אומגעבונג האט, דיא פראגע „וועניגסטענס“ אויפפאָללען:

ולא תהא כהנת כפונדקית ?

איהרע שאָטצבארע בעזוכע ערוואַרטענד, צייכנע האָכאכטונגספּאָלל

מאיר הכהן ראפאפארט

רעסטויראטער, קראקויא.

איינגאנג קראקויערגאססע נו' 1 אונד דיעטעלסגאססע נו' 87.

כסף צרוף

במסחרי מסחר הכסף והזהב וכל כלי פז

אישר יסדתי לי בעה"י זה שנים אחדות פה קראקא, נמצאים למכירה כל מיני כלי זהב וכסף אין מחסור דבר: מנורות פשוטות ובעלות קנים, כפות סכינים ומזלגות, צוקר דאָזע, כוסות וגביעים מעשה טולסק, כתרי תורה, מנורות לחנוכה, ובזהב ביהוד נזמי אזן ברילאנט ודיאמאנט צמידים ואצעדות רפודות, מורה שעות ושרשרות זהב, ובכלל כל כלי כסף וזהב, כלם מוכנים ועומדים במסחרי הנודע לשם ולתהלה לבאי שעריו, וכל יודעי שם כבוד זקני הגביר ר' ליפא הארואוויטץ בסטאניסלאוו נ"י, וזכר כבוד אבי המנוח הגביר המהולל בתשבחות מו"ה משה שמחה ז"ל כהנא, יושר לבם ואמונת רוחם בדברי המסחר למעלה מכל תהלה, הוא ידע כי מכאן ואילך אמונת המסחר חוזרת על אכסניא שלה ויוכל כל איש להיות בטוח כי פעולתי אמונה והנהגתי אמת, ובכן דרשוני לשכני ומצאתם ברכה.

שמואל זיינוויל כהנא

נייזילבער לא יראה ולא ימצא בכל גבולי.

פרייזקוראַנטען לא אדפיס.

SAMUEL KAHAN, KRAKAU, Stradom 6.

In dem Verlage von **M. Breitenstein**, Wien IX., Währingerstrasse 5 sind erschienen und daselbst sowie durch jede andere Buchhandlung zu beziehen:

Herzl Theodor. Der Judenstaat, 4. Auflage, 60 kr.

Güdemann Dr. M., Oberrabbiner. Nationaljudenthum, 2. Auflage, 60 kr.

Friedländer M. Das Judenthum in der vorchristlichen griechischen Zeit, 75 kr.

Goldschmied, Rabbiner Dr. L., Modernes Judenthum, 60 kr.

Weissberg M. Die neuhebräische Aufklärungsliteratur in Galizien, 1 fl.

Kiesler Dr. Heinrich. Judenthum und moderner Zionismus, 30 kr.

Templer Bernhard. Die Unsterblichkeitslehre bei den jüdischen Philosophen des Mittelalters, 1 fl 50 kr.

Acten und Gutachten über den Talmud im Processe Rohling-Bloch, 3 fl.

Ko. Fla.

„פֿראנקק״-קאַפֿפֿעע

איזט פֿערלאָסליך

אבער אכטען זיע דארויף

דאס זיע נור „אֶכטען״ קויפֿען!!

דער **אֶכטע** איזט צו ערקעננען אן

דיעזער אונטערשריפֿט אונד **דיעזען** שוטצמארקען:

Heinrich Franck Söhne
Linz. Ludwigsburg.

גאראנטירט, פֿערלאָסליך **כשר**

אויס דיען פֿאבריקען

לינץ א/ד, פֿארדוביטץ, קאָמאָטוי, קאשוי, אגראם, אונטער אויפזיכט

דעס עהרווירדיגען העררן **אָבער־ראבבינער סימאָן שרייבער** אויס **ערלוי**,

שוויגערזאָהן דעס זעליגען העררן **ראבבינער סאַלאָמאָן שפיטצער** אויס **וויען**.

אייגענהאָנדיגע אונטערשריפֿט:

Rabbiner Simon Schreiber

ערלוי

1509 S. 6 II. R. v. W. W.

Herausgeber und verantwortlicher Redacteur Jonas Kreppel. Druck von Josef Fischer in Krakau.